వేదములు

చతుర్ధశ భువనములు ఏవి,ఎక్కడ?

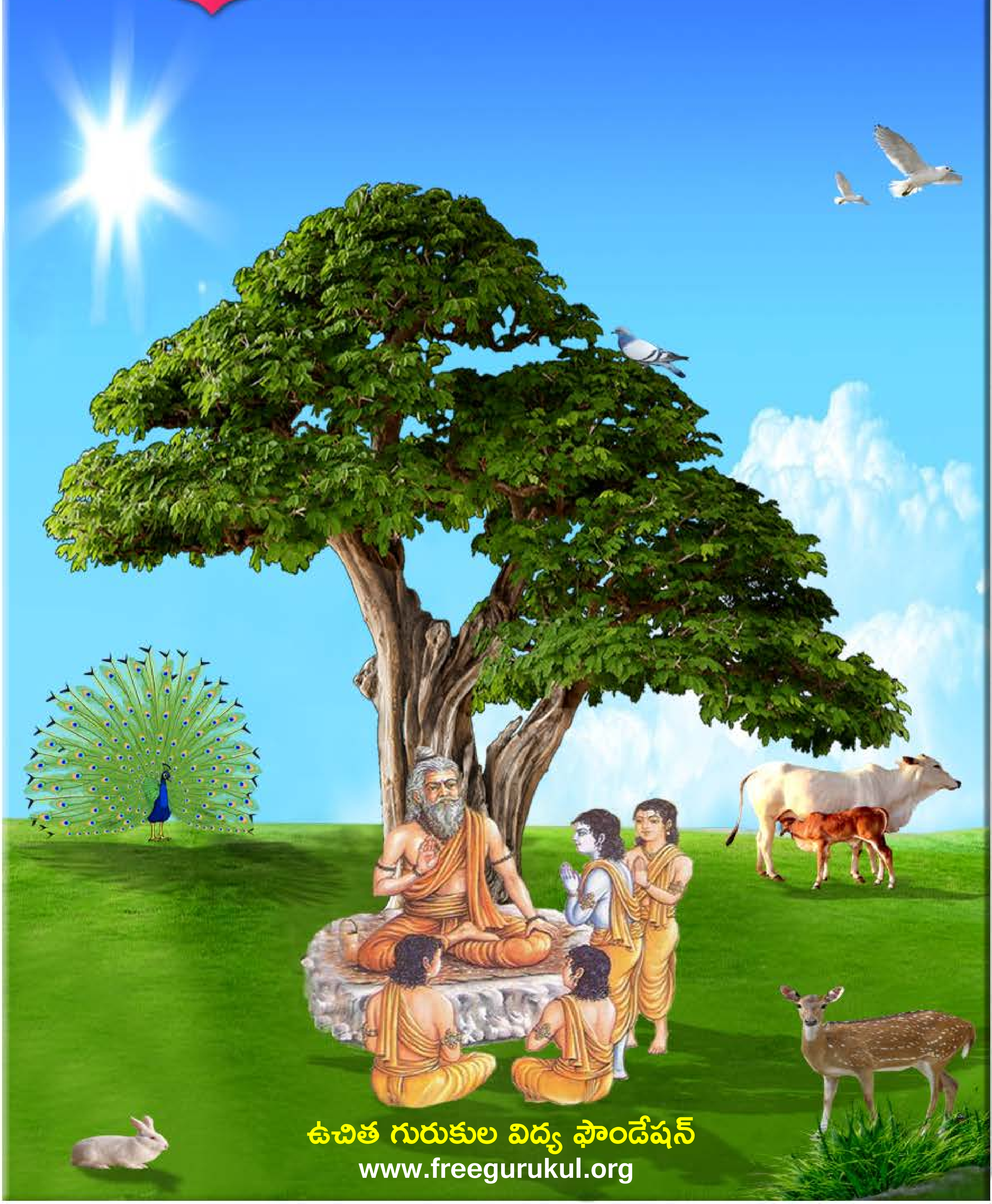

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజి
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస
అమ్మ శారదా దేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయిబాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళ స్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

Free Gurukul

"ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్" ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) ఆర్కైవ్ వారి వెబ్ సైట్: https://archive.org
2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో ఆర్కైవ్ వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org Mobile App: Free Gurukul email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul Helpline/WhatsApp: 9042020123

" మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి "

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

ఆర్కైవ్ వారి వెబ్ సైట్:

https://archive.org/

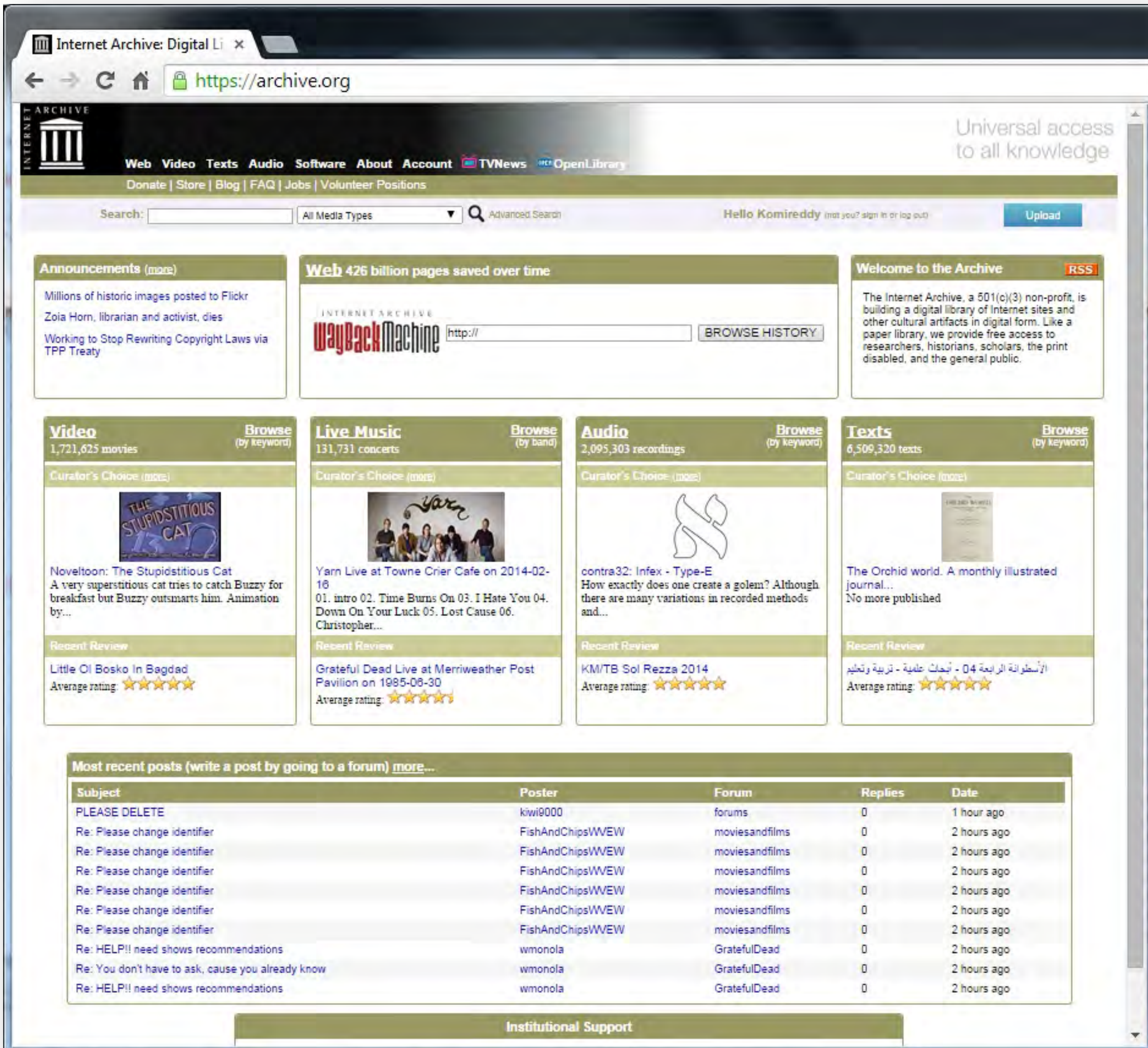

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, ఐవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

చతుర్దశ భువనములు

ఏవి ?

ఎక్కడ ?

కర్త :

డా॥ కోడూరి సుబ్బారావు

ప్రకాశకులు :

గాయత్రీ ఆశ్రమము (ట్రస్టు)

వ్యాస్‌నగర్, సీతాఫల్‌మండి, సికింద్రాబాద్-500 361.

ఓ౩మ్

య ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే
ప్రశిషం యస్య దేవాః ।
యస్య ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః
కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥

(యజు. 25-13)

ఎవడు ఆత్మదా - పరమాద్భుత మానవ శరీరమును నిర్మించి యిచ్చెనో, బలదా - ఈ అద్భుత యింద్రియశక్తులను ఒసంగెనో, ఏ ఆనంద స్వరూపుని అందఱు ఉపాసించి పొందగోరుదురో, ఎవని వేదప్రబోధిత ఆజ్ఞలను విద్వాంసులు పాలించెదరో, ఎవని ఆశ్రయము సంసార దుఃఖ తాపమునుండి విముక్తుని కలిగించునో, ఎవని అనాశ్రయము మృత్యురూప సంసార సాగరమున తప్పులను జేయునో అట్టి సుఖస్వరూప దివ్యగుణయుక్త పరమేశ్వరుని సత్కర్మలనెడు హవిస్సుతో నమస్కరించుచున్నాము.

తొలి పలుకులు

కః సప్త ఖాని వి తతర్ద శీర్షణి కర్ణావిమౌ నాసికే
చక్షణీ ముఖమ్ ।
యేషాం పురుత్రా విజయస్య మహ్మని చతుష్పాదో
ద్విపదో యంతి యామమ్ ॥

(అథర్వ, 10-2-6)

సర్వవ్యాపక పరమేశ్వరుడు (మానవ) శిరస్సులో నిర్మించిన రెండు చెవులు, రెండు నాసికా రంధ్రములు, రెండు కన్నులు, ఒక నోరు అయిన సప్త యింద్రియ గోళకములు పరమాద్భుతమైనవి. అమూల్యమైనవి. వాటితోనే ద్విపాద చతుష్పాద జీవులన్నియు లోకమున పరిభ్రమించుచున్నవి. వాటిని తెలుసికొని వానిపై విజయమును సాధించిన మానవుడే గొప్ప యశస్సును పొందును.

నా ఈ సంకలన రచనకు పం॥ శివశంకర కావ్యతీర్థ గారి "చతుర్దశ భువనములు" ఆధారము. వారి గ్రంథము చదివిన తదుపరి నేటి ఆధునిక వైజ్ఞానిక దృష్టి కోణముతో చిన్న చిన్న మాటలతో తెలుగు పాఠకులకు ఆ అద్భుత విజ్ఞానమును తెలుపవలెనను కోరిక కలిగినది. ఆ ప్రయత్నమే యీ లఘు పుస్తకము. ఇందు యేమైన దోషములున్న విద్వాంసులు తెలిపిన మలి ముద్రణమున సవరించుకొనగలను.

వారి మిగిలిన లఘు గ్రంథములు కూడా చక్కగా నున్నవి. వాటిని విద్వాంసు లెవరైనా అనువదించి ప్రచురించగలిగిన జిజ్ఞాసువులకు గొప్ప మేలు జరుగును. నా కట్టి శక్తి సామర్థ్యములు, ఆరోగ్యము లేకపోవుటచే ఆ ప్రయత్నము చేయలేకపోవుచున్నాను. స్వయముగా నా చేతితో వ్రాయలేని నాకు ధర్మసోదరి శ్రీమతి వేలూరి ఛాయాదేవి సహకరించి వ్రాసిపెట్టినది. ఆమె సహకారము వలననే కొన్ని చిన్న పుస్తకములు వ్రాయగలిగితిని. ఆమెకు నా శుభాకాంక్షలు.

బుధజన విధేయుడు

కోడూరి సుబ్బారావు

ఆదర్శ "ప్రజాసేవక్"

శ్రీ కీ॥ శే॥ డి. వి. స్వామి గారు

వీరి జన్మస్థానమేదియో, తల్లి దండ్రు లెవరో, బంధు బాంధవు లెవరో, కులగోత్రము లేవియో ఎవరికిని తెలియదు. తనకు తాను వైదిక ధర్మ ప్రచారమునకు జీవితము నంకితము చేసుకొని తన ప్రతి శ్వాసలో ధర్మప్రచారము నింపుకున్న ఆదర్శపురుషుడు. వీరు ఎక్కువగా చదువుకోకపోయినను స్వాధ్యాయము వలనను, విద్వాంసుల ప్రవచనముల వలనను వైదిక సిద్ధాంతముల స్పష్టజ్ఞానమును బొంది అవి సామాన్య ప్రజలలో చిన్నచిన్న మాటలతో ప్రచారము చేసెడివారు. పేద మధ్య ఉన్నత తరగతులలో ఎవరి ఇంటిలో ఏ శుభకార్యము జరిగినను తన శక్తినంతటిని ఉపయోగించి వైదిక పద్ధతిలో ఆకర్షణీయముగా జరుగుటకు కృషిచేసెడివారు. వీరి ఈ సేవాదృష్టిని పరిశీలించియే పూజ్య పం॥ గోపదేవశాస్త్రిగారు వీరికి 'ప్రజాసేవక్' అను

బిరుదునొసంగిరి. తాను ఎవరిదగ్గర అతిథిగా నున్నను వారి యింటి లోనే పరుండి తెల్లవారుఝామున 4 గంటలకే నిద్ర మేల్కాంచి తన కాలకృత్య సంధ్యావందనాదులు పూర్తిచేసికొని ఆ గృహయజమానుల పిల్లలను లేపి వారిచే కాలకృత్య స్నానాదులు గావింపజేసి కొన్ని వేద మంత్రములు, కొన్ని పాటలు నేర్పెడివారు. చిన్నచిన్న మాటలతో ధార్మిక శిక్షణ నొసగెడివారు. ఆంధ్రప్రాంతములో వైదిక సిద్ధాంతములు విరివిగా ప్రచారము కావలెననియు, అందుకు తగిన సమర్థ విద్వాంసులు పం॥ గోపదేవశాస్త్రి గారనియు గుర్తించి సుమారు 2 దశాబ్దముల కాలము వారి ప్రచార కార్యక్రమములను పలుప్రాంతములలో ఏర్పాటు చేసిరి. అంతేగాక, ప్రజలలో విరివిగా ప్రచారముచేసి, ప్రజలను ఆకర్షించి ప్రవచనములకు తీసుకొని వచ్చెడివారు. తరువాతకూడా వారి వెంటబడి వారిని మూఢ నమ్మకములనుండి తప్పించి వైదిక ధర్మాభిమానులుగా మార్చుటకు ప్రయత్నించెడివారు.

వీరికి మహిళలు ఉన్నతి చెందవలెననియు, వారు వీరాంగనలు కావలెననియు తీవ్ర అభిలాష యుండెడిది. స్త్రీలు సంస్కరింపబడిన వారి పిల్లలు, వారి గృహములు బాగుపడుననియు తద్వారా జాతి ఉన్నతి జెందుననియు నమ్మెడివారు, కూచిపూడిలో అచటి మహిళలను ప్రోత్సాహపరచి ఆర్య మహిళా సమాజము ఏర్పడుటకు కృషిచేసిరి. వారిని వీరవనితలుగా తీర్చిదిద్దుటకు వ్యాయామ శిక్షణ, అస్త్ర శస్త్ర శిక్షణకూడా ఒసంగినట్లు అక్కడివారు చెప్పుదురు. నిజామాబాద్ ప్రాంతములో మహిళలకొరకు పిల్లలకొరకు వారు చేసిన సేవలు ప్రశంస నీయములు. చిక్కడపల్లిలో 'దయానంద మహిళాశ్రమము' అను పేరుతో ఒక అనాథ మహిళాశ్రమమును ప్రారంభించిరి. కాని కొన్ని యిబ్బందుల వలన దానిని మధ్యలోనే వదలివేయుటయు, అది ఎండోమెంట్ వారి స్వాధీనమగుటయు జరిగినది. నిజామాబాద్ సమీపమున

కన్యా గురుకుల మొకటి స్థాపించుటకు విశేష కృషిచేసిరి. కాని అదియును సంపూర్ణము కాలేదు. దీనికి వీరి విలక్షణ స్వభావము కారణము కావచ్చును. ఎవరు ఎన్ని చెప్పినా తనకుతోచినదే తాను చేయు స్వభావము గలవారు. తనకు ఏకొద్ది వ్యతిరేకత ఎదురైనను సహించలేక పోయెడివారు. ఒక చిన్న కారణముతోనే తనకు తాను పం॥ గోపదేవ శాస్త్రిగారి నుండి దూరమగుటయు జరిగినది.

వారి చివరిరోజులలో కర్నూలు జిల్లాలోని బనగానిపల్లిలో గల 'స్వస్తి ఆశ్రమా'నికి చేరుకొని అది కేంద్రముగా రాయలసీమలో ప్రచారము చేయవలెనని కాంక్షించిరి. వెనుకబడిన ఆ ప్రాంతములో కొంత ప్రజాసేవ కూడా జరుగవలెనని 'దయానంద వైద్యశాల' అను పేరుతో ఒక వైద్యశాలను ఏర్పాటుచేయుటకు విశేషముగా కృషిచేసిరి. భాగ్యనగరము, నిజామాబాద్‌ల నుండి చాలా ధనమును సేకరించి తెచ్చిరి. ఆ సమయములోనే కొన్ని విచిత్ర పరిస్థితులలో నేను (కోడూరి సుబ్బారావు) బేతంచెర్ల ఆశ్రమమునుండి బనగానపల్లి ఆశ్రమమునకు రావడము జరిగినది. అప్పటికి నేను శంకరాచార్య భక్తుడను. వారి సిద్ధాంతములపై అత్యంత శ్రద్ధ కలిగియుండెడివాడను. బేతంచెర్ల ఆశ్రమములో అన్ని అనుకూలతలున్నను నేను నమ్మిన శంకరాద్వైత సిద్ధాంతమునకు అక్కడ కొంత భిన్నముగా నుండుటచే ఆ ఆశ్రమమును వదిలిపెట్టి వచ్చితిని. ఆ పరిస్థితులలో నాకు శ్రీ డి. వి. స్వామిగారి పరిచయము, వారి అంతేవాసిత్వము లభించినవి. వారు చిన్న చిన్న మాటలతో వైదిక సిద్ధాంతములను నాకు బోధించెడివారు. అవి నాకు క్రొత్తగానున్నను హేతుబద్ధముగను, విజ్ఞాన సమ్మతముగను కనబడెడివి. దగ్గరలోనే ఉన్న బ్రహ్మముగారి మఠము చూచివచ్చిన భక్తులను బలవంతముగ కూర్చుండబెట్టి శ్రీ స్వామిగారు వైదిక సిద్ధాంతములను బోధించెడివారు. వారి ప్రక్కనే కూర్చుని శ్రద్ధగా వింటూ ఉండేవాడిని.

అందు కొన్ని నాకు నచ్చినను ఎన్నో సందేహములు కలుగుచుండెడివి. వారు పెద్ద విద్యావంతులు కాకపోవుటవలన నా సందేహములలో కొని టిని వివరించలేక పోయెడివారు. అయినను వారి భావములను గ్రహించి వారు చెప్పునవి సత్యమను నమ్మకము నాకు కలుగుచుండెడిది.

స్వస్తి ఆశ్రమము ఒక విచిత్రమైన ఆశ్రమము. అక్కడ విగ్రహా రాధనాది పౌరాణిక కార్యకలాపములు గాని, వైదిక సాంప్రదాయాను కూల సంధ్యాగ్నిహోత్రాదులు గాని, ఏవిధమైన ప్రజా సేవాకార్యక్రమ ములుగాని యుండెడివి కావు. ఊరుకు దూరముగా ఒక క్రమపద్ధతిలో పెరుగని వివిధ ఫలపుష్పమాలికా సంబంధ వృక్షలతాదులతో పగలు కూడా త్రాచుపాములు స్వేచ్ఛగా సంచరించుటకు అనుకూలమైన విధముగా ఆ తోట (ఆశ్రమము) ఉండెడిది. బావి నివాసమునకు దూరముగా నుండెడిది. అయినను శ్రీ డి. వి. స్వామిగారు తెల్లవారు ఝామున 3 - 4 గంటల ప్రాంతములోనే మేల్కాంచి చిన్న కరదీపిక సాయముతో బావివద్దకు వెళ్ళి స్నానాదులు చేసి వచ్చెడివారు. తెల్లవారి అంతా లేచేవరకు సంధ్య, పాటలు, స్వాధ్యాయములలో గడపెడివారు. తెలవారినప్పటి నుండి రాత్రి పరుండబోయేవరకు ధర్మప్రచారమే వారి పని. వినేవారు ఎవరూ కనబడకుంటే అక్కడ పనిచేయు కూలీలకు ధర్మబోధ చేసెడివారు.

అచట విశాలమైన గ్రంథాలయము ఉండియు ఎవరికిని అందు బాటులో నుండెడిదికాదు. ఆశ్రమవాసులకు కూడా పుస్తకముల నంద జేయుటకు వెనుకాడెడివారు. అందుచే అచ్చట చేరిన కొన్ని నెలల తరువాతనే అచట గ్రామములో ఎవరో చదివి యిచ్చిన పాత 'సత్యార్థ ప్రకాశము' నాకు చదువుటకు లభించినది. ఆ పుస్తకమును అనేక మార్లు చదువగా - నా మనసులో అనేక తర్జన భర్జనలు జరుగగా - చివరకు మహర్షి దయానందుని సిద్ధాంతములపై శ్రద్ధ ఏర్పడినది. అందుచే నాకు వైదిక సిద్ధాంతములలో శ్రీ డి. వి. రామస్వామి గారే

ప్రథమ గురువులు. ఆ సిద్ధాంతములను మరికొంత వివరముగా తెలుసుకొనవలెనను కాంక్షతో శ్రీ రామచంద్రరావు మహేంద్రకర్‌గారి ప్రోద్బలంతో ఆదరణతో ఈ భాగ్యనగరమునకు వచ్చుట జరిగినది. నేను అక్కడనే ఉండి దయానంద వైద్యశాలలో సేవ చేయవలెనను కాంక్ష కలిగిన శ్రీ డి. వి. స్వామిగారు అక్కడినుండి వచ్చివేయుటచే నాపై క్రోధితులైరి. తరువాత మాట్లాడుట గాని, ఉత్తరము వ్రాసిన సమాధానము వ్రాయుటగాని చేయలేదు. అయినను నాకు వారిపట్ల శ్రద్ధ కలదు. ఇప్పుడు కాకపోయినా ముందు ముందైనా నన్ను బాగా అర్థము చేసుకోగలరని ఆశించెడివాడను. కాని దురదృష్ట వశమున 1971 ఏప్రిల్ 25 వ తేదీ ఆదివారం వారు మద్రాసు నగరములో మరణించుట జరిగినది.

నిరంతరము సేవచేసియు, తను సేవించిన సమాజ నాయకుల కప్రియుడై ఎక్కడనో మద్రాసు నగరమున కొద్ది పరిచయము గలవారి అంతలో జీవనయాత్ర ముగించవలసి వచ్చుట కడు విచారకరము. వారి ఆత్మకు సద్గతి కలిగించవలెనని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు ఈ లఘు గ్రంథమును వారికి అంకితము చేయుచున్నాను.

ఓం అగ్నే! వ్రతపతే! వ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్।
ఇదమహ మనృతాత్ సత్యముపైమి ॥

(యజు. 1-5)

హే ప్రకాశ స్వరూప పరమేశ్వర ! ఓ వ్రతపతీ ! వేదములందు నీచే ప్రకటించబడిన సత్యధర్మమునే మేము గ్రహించెదము గాక ! ఉక్త సత్యధర్మము నాచరించి ధర్మార్థ కామ మోక్షముల బొందగల శక్తిని మాకిచ్చి అనుగ్రహింపుము.

—కోడూరి సుబ్బారావు

మా ప్రచురణలు

1.	అగ్నిహోత్రము - వైజ్ఞానిక స్వరూపము (డా॥ కోడూరి సుబ్బారావు)		4.00
2.	వైదిక వైజ్ఞానిక సంస్కృతి	,,	4.00
3.	మానవ ధర్మము	,,	2.00
4.	గాయత్రీ మహిమ	,,	2.50
5.	వైదిక క్రాంతిపథం	,,	5.00
6.	చతుర్దశ భువనములు	,,	3.00
7.	గోమాత	,,	5.00
8.	యుగపురుషుడు శ్రీకృష్ణుడు (శ్రీ సంధ్యావందనం శ్రీనివాసరావు)		6.00
9.	వైదిక అర్థనీతి (టి. సూర్యనారాయణ)		1.00
10.	నమస్తే సమీక్ష	,,	1.00
11.	దేవునకు మానవునకు మధ్య....	,,	1.00
12.	దగాపడిన హిందూ సోదరా	,,	1.00
13.	మహర్షి దయానందుడు	,,	1.00
14.	మనుస్మృతి - పరిశీలన	,,	1.00
15.	వేదములు చెప్పు ధర్మమేమి ?	,,	1.00
16.	వైదిక వివాహ వైశిష్ట్యము (సంధ్యావందనం లక్ష్మిదేవి)	,,	3.00
17	The Great Gayatri		1.00

(పోష్టు ఖర్చులు అదనము)

మా రాబోవు ప్రచురణలు

1. పురుషోత్తముడు శ్రీరాముడు
2. ఈశ్వరీయ గ్రంథమేది ?
3. చారిత్రక కాలుష్యము
4. వైజ్ఞానిక సంస్కృతి (2 వ భాగము)
5. మాతా పుత్రికల సంభాషణ
6. ఆరోగ్యకర ఆహారము

ఓమ్

చతుర్దశ భువనములు

సర్వవ్యాపకుడైన పరమేశ్వరుడు తనలోని కోటానుకోట్ల జీవులకు వారు పూర్వ సృష్టిలో చేసిన కర్మఫలముల నిచ్చుటకే ఈ అద్భుత సృష్టిని గావించెను. తనలోని సూక్ష్మజడ ప్రకృతిని ప్రపంచ రూపముగా తయారుచేసి వివిధ దేహములను (జీవరాశులను) నిర్మించి అందు జీవులను ప్రవేశింప జేసెను. ఈ లక్షల జీవరాశులలో మానవుని సర్వోత్తమ ప్రాణిగా సృజించెను. మానవ దేహమునందు వికసించిన యింద్రియములతోబాటు అంతరింద్రియమైన మనస్సు పూర్ణ వికసిత రూపమున నుండును. మనస్సు (బుద్ధి) భగవంతుడు మానవుల కిచ్చిన ఒక గొప్ప వరము. దానిశక్తి అద్భుతము. సాధన జేయుకొలది వికసించుచునే యుండును. అట్టి బుద్ధికి వన్నెతెచ్చునది మానవుని వాణి (వాక్కు). ఆ వాణితో తన మనోభావములను బహిర్గతపరచుచు (వ్యక్తముజేయుచు) శరవేగమున మానవుడు పురోగమించుచున్నాడు. తన బుద్ధితో యీ ప్రపంచ పదార్థములనే గాక విశ్వాంతరాళములోని సూర్యకుటుంబములను కూడా పరిశోధించుచు ముందుకు సాగుచున్నాడు దాని ఫలితమే నేటి ఆధునిక ఖగోళ విజ్ఞానము.

నేటి ఆధునిక ఖగోళ విజ్ఞానము ననుసరించి మనము వసించు ఈ భూమి యీ సూర్యకుటుంబములోని ఒక చిన్న గోళము (గ్రహము). భూమికన్నను పెద్ద గోళములు (గ్రహములు) మరికొన్నిగలవు.

పండువెన్నెల రాత్రి ఆకాశములో కనుపించు నక్షత్రములన్నియు ప్రకాశించు సూర్యులే. వాటిచుట్టు తిరుగుచుండు ఎన్నో గ్రహ ఉపగ్రహములు మనకంటికి కానరాకుండా నుండును. అవి స్వయం ప్రకాశకములు కాకపోవుటచే మనకు గానరావు. బలవత్తరమైన దూరదర్శినితో చూచిన కొన్ని గ్రహములు కనుపించును. సామాన్యకంటికి కనుపించు నక్షత్రములే గాక దూరదర్శినితో మరెన్నో చిన్న నక్షత్రములను మనము చూడగలము. మనకు కనపడు యీ నక్షత్రరాశియంతయు ఒక గెలాక్సీ (Galaxy) మాత్రమేనని వైజ్ఞానికులు చెప్పుదురు. ఇట్టి గెలాక్సీలు యెన్నో కలిసిన ఒక పాలపుంత (మిల్కీ-వే) అగును. మనము నివసించు పాలపుంతయేగాక మరెన్నో పాలపుంతలు యీ విశ్వములో నుండు నవకాశముగలదని వైజ్ఞానికులు చెప్పుదురు. దీనిని బట్టి విశ్వములో కోటానుకోట్ల లోకములుండగ చతుర్దశ భువనముల వర్ణన మాత్రమే మన ప్రాచీన గ్రంథములలో కనబడుచున్నదేల ? మిగతా భువనములగూర్చి తెలియకనా? లేక వాటియందు యే విశేషము లేకపోవుటచేతనా ? శాస్త్రములు వర్ణించు చతుర్దశభువనము లెచ్చట నున్నవి ? అవి నేటి వైజ్ఞానికులకు గానరావేమి ? ఇవి యన్నియు జిజ్ఞాసువులకు ప్రశ్నలుగానే మిగిలిపోవుచున్నవి. పరమేశ్వర వాణియైన వేదములు యీ విషయమునుగూర్చి యేమి చెప్పుచున్నదో పరిశీలింతము.

ప్రథమ మానవ సృష్టి యీ భూమండలముపై ఎత్తైన పీఠభూమిగా కనబడు త్రివిష్టపమున జరిగెను. దానినే నేడు టిబెట్ పీఠభూమిగా పిలుచుచున్నారు. ఆదిమానవ సృష్టి నేటి మాతృగర్భమునుండి శిశు జననమువంటిది గాదు. ప్రథమ మానవులు యువావస్థలో కండ్లు తెరచి యీ లోకమును గాంచిరి. అది అమైథున సృష్టి. ఆ ఆది మానవులకు తల్లిదండ్రులెవ్వరు లేరు. వారు ఒంటరిగా జన్మించలేదు

అనేకమంది స్త్రీ పురుషులు ఒకేసారి ఉద్భవించిరి. ఇది పరమేశ్వర సృష్టిలోని మఱియొక అద్భుత విశేషము.

ప్రాణి సృష్టిని గురించి నేడు ప్రచారములో నున్న డార్విన్ వికాసవాదము సరియైనది కాదు, అందనేక దోషములున్నవి. అతని కాలముననే అనేకమంది శాస్త్రవేత్తలు దానిని ఖండించిరి. అయినను బైబిలులో చెప్పిన "ఆరురోజులలో సృష్టిజరిగెను". అను వర్ణనలను అంగీకరించలేని ఆనాటి వైజ్ఞానికులకు మఱొక ప్రత్యామ్నాయము దొరకక ఆపద్ధర్మముగా యీ వికాసవాదము నంగీకరించిరి. డార్విన్ చెప్పినది ఒక అభిప్రాయమే కాని సిద్ధాంతమనుటకు వీలులేదు. అయినను దానినే నేడు విద్యార్థుల మనస్సులలో చెరపలేని ముద్రలుగా బోధించుచున్నారు. క్రీ. శ. 1870 లో స్విట్జర్లాండ్ నివాసియైన గొప్ప భూగర్భ వనస్పతి విజ్ఞానశాస్త్రవేత్త డా॥ (Agasiz) అను అతను తన "Principles of Zoology" అను గ్రంథములో డార్విన్ సిద్ధాంతము దోషపూరితమైనదని నిరూపించెను. ఈమధ్య బ్రిటనులో ప్రఖ్యాత భౌగోళిక శాస్త్రవేత్త అయిన సర్ ఫ్రెడ్ హోయల్ అనునతడు - "ఎన్నో కోట్ల సంవత్సరముల క్రితము విశ్వములోని మరోగ్రహములో మేధాశక్తి గల జీవకోటి ఉండేది. వారి కృషిఫలితమే యీ భూగోళ సృష్టి. ఒక మేధాశక్తి రూపకల్పన చేసి ఉండకపోతే ప్రాణికోటి యింత క్రమ పద్ధతిలో ఉండేదికాదు. సృష్టి కాకతాళీయముగా వికాసవాద మార్గములో జరిగినదనడానికి వీలులేదు" అని లండన్ రాయల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ శాస్త్రవేత్తల సభలో వివరించిరి. మరొక విషయము ఈమధ్య ఇజ్రాయిల్‌లోని కార్మెల్ పర్వతాలకు చెందిన కాబరాల్ హోల్‌లో దొరికిన అస్తిపంజరాలను బట్టి ఒకే కాలములో ఆధునిక మానవుడు, నియాండర్తల్ మనిషి కలిసి జీవించినట్లు తెలియుచున్నది. అందుచే డార్విన్ వికాసవాదము సరియైనది కాదు.

మానవునివలెనే ప్రథమసృష్టిలోని సమస్తప్రాణులు అమైథున సృష్టి జనితములే. అందు మానవులు తప్ప మిగిలిన ప్రాణులన్నియు వాటి జీవన నిర్వాహణ కవసరమైన జ్ఞానమంతయు జన్మతోనే (స్వాభావికముగనే) కలిగి యుండును. మానవుడు మాత్రము తన జీవన నిర్వాహణ జ్ఞానముకూడా నైమిత్తికముగనే పొందవలసి యుండును. అది నేడును మనము చూచుచున్నాము. అయితే మిగిలిన జీవరాశుల కన్న మానవునిలో నైమిత్తిక జ్ఞానమును గ్రహించు ఒక గొప్ప అంతరింద్రియము గలదు. అదియే బుద్ధి. అందు విశేష బుద్ధిగలిగిన యోగ్యులైన మానవులకు (ఋషులకు) సృష్టి విజ్ఞానమంతయు సృష్ట్యాదిలోనే పరమేశ్వరుడు వేదములద్వారా ఉపదేశించి యుండెను. ఈ ప్రపంచములోని సమస్త వస్తువుల గుణగణములతో బాటు విశ్వాంతరాళములోని గ్రహగోళములన్నియు ఏ సూత్రములపై ఆధారపడి పరిభ్రమించుచున్నవో విశదీకరించి యుండెను. వాటిని మననము గావించిన మన ప్రాచీన ఋషులు సూర్యసిద్ధాంతాది అద్భుత జ్యోతిష్య గ్రంథములను రచించిరి. అట్టి జ్ఞానభండారములైన వేదములలో అలంకార రూపములో కొన్ని వర్ణనలు కనబడుచుండును. అవి అలంకారములే గాని చరిత్రలు గావు.

సృష్టిజరిగిన కొంత కాలమునకే చరిత్ర తయారగును గాని మానవసృష్టి ప్రారంభములోనే ఏ చరిత్రయు నుండు నవకాశము లేదు. చరిత్రలో కనబడు వ్యక్తుల పేర్లన్నియు వారివారి తల్లిదండ్రులు వేద పదములతో వారి పిల్లలకు చేసుకున్న నామకరణములే. ఇక పట్టణ నద్యాదుల పేర్లుకూడా ఆది ఋషులు వేదపదములతో ఆయావాటికి చేసిన నామకరణములే. వేదములలోని పేర్లతోనే ఋషులు సృష్టిలోని వివిధ పదార్థములకు నామకరణము చేసినట్లు మనువు తన ధర్మశాస్త్రము నందు స్పష్టముగా చెప్పియుండెను——

శ్లో॥ సర్వాషాం తు స నామాని కర్మాణి చ పృథక్ పృథక్
వేద శబ్దేభ్య ఏవాదౌ పృథక్ సంస్థాశ్చ నిర్మమే ॥
(మనుస్మృతి 1-21)

అనగా అది ఋషులే సర్వపదార్థములకు (గోజాతికి గా అనియు, అశ్వజాతికి అశ్వమనియు) మఱియు వేరువేరు కర్మలకు (వేదాధ్యయన అధ్యాపనములు బ్రాహ్మణునకు, రాజ్యపాలనము క్షత్రియునకు, కృషి గోరక్ష వ్యవసాయము వైశ్యునకు. మొదలగునవి), వేరువేరు జాతులకు (మానవ, పశు, పక్షి, క్రిమి కీటకాదులకు) సృష్టి ఆరంభము లోనే వేదశబ్దములచే (పరమాత్మ ప్రేరణతో) నామకరణము గావించిరి.

ఋషి మును లందఱు బ్రాహ్మణాది గ్రంథములలో ఆ దృష్టితోనే వేదములకు వ్యాఖ్యానములు చేసియుండిరి. ఆ తరువాత సాయన, ఉవ్వట, మహీధరాది కొందరు ఆచార్యులు ఒకప్రక్క వేదములు సృష్ట్యాదిలో బహిర్గతమైన జ్ఞానభండారములని చెప్పుచునే మరియొక ప్రక్క ప్రపంచమున జరిగిన చరిత్రకు వేదములలో ఆధారము కలదని వ్యాఖ్యానించి యుండుట దురదృష్టకరము. చరిత్రలో మనకు కానవచ్చే రాజుల, ఋషి మునుల పేర్లన్నియు వేదశబ్దములతో అప్పటివారు చేసుకొనిన నామకరణములే. ఇంతేగాక వృక్ష, పర్వత, నదీనదముల పేర్లుకూడా వేదపదములతో ఆ వృక్ష పర్వత నద్యాదులకు ఋషులచే గావించబడిన (వ్యవహరింపబడిన) నామకరణములే.

వేద పదములకు అర్థము చేయునపుడు మనము లౌకికార్థ దృష్టితో గాక యౌగికముగా అనగా మూలధాతువుల అర్థముల కనుగుణముగా నర్థము చెప్పుకొనవలసి యుండును. ప్రాచీన నిరుక్త నిఘంటువాదులు యీశైలినే అనుసరించి యుండెను. సాయనాదుల తదుపరి వ్రాసిన ప్రాచ్య పాశ్చాత్య విద్వాంసుల నిఘంటువులలో మాత్రమే లౌకికార్థము

నకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నీయుట జరిగినది. ఆ ఆధునిక సంస్కృత విద్వాంసుల భావములే నేడు విద్వాంసులలోను, విద్యార్థులలోను ప్రబల మగుచున్నవి. అందుచే వేదములలో వర్ణించిన అలంకారములకు ఆధారము కొఱకు చరిత్ర నన్వేషించుచున్నారే గాని ఆ పదములలోని యౌగికార్థమును బట్టి అందు యిమిడియున్న విజ్ఞానము కొఱకు ప్రయత్నించుటలేదు. అందుచే మనము సత్యమునకు దూర మగుచున్నాము. నేటి వైజ్ఞానికుల దృష్టిలో పామరుల మగుచున్నాము. మనము కించ పరచబడుటయే గాక మన ప్రాచీన ఋషి మునులను, వేదశాస్త్రములను నవ్వులపాలు జేయుచున్నాము.

మన వేదములలో, ప్రాచీన శాస్త్రములలో చతుర్దశ భువనము లున్నట్లు వర్ణనలు కలవు. అవి సప్త ఊర్ధ్వలోకములుగా సప్త అధో లోకములుగా వర్ణింపబడినవి. వాటికి పేర్లుకూడా పెట్టబడినవి. (1) భూలోకము (2) భువర్లోకము (3) స్వర్లోకము (4) మహర్లోకము (5) జనలోకము (6) తపోలోకము (7) సత్యలోకము ననునవి యేడును ఊర్ధ్వలోకములు. (1) అతల లోకము (2) వితల లోకము (3) సుతల లోకము (4) తలాతల లోకము (5) మహాతల లోకము (6) రసాతల లోకము (7) పాతాళ లోకము నను యేడును అధో లోకములు.

ఈ పదునాలుగు లోకములు మనము వసించే భూలోకము వంటి లోకములు కావు. వీటికి మరొక అధ్యాత్మికార్థమున్నది. వేదశాస్త్రముల భావములను చరిత్రతో జోడించి అలంకారముగా యెన్నో అతిశయోక్తులను అభూత కల్పనలను జేర్చి పురాణములు వ్రాసిరి. ఆ అతిశయోక్తుల, ఆ అభూతకల్పనల మధ్య సత్యచరిత్ర సత్యవిజ్ఞానము నివురు గప్పిన నిప్పువలె ప్రకాశించకున్నది. ఇవి వివిధ లోకములనుకొని

విశ్వములో వెతుకుట ఎండమావులవెంట పరుగెత్తుటయే యగును. మన యీ పరమాద్భుత మానవ శరీరములో ముఖమునందు సప్తయింద్రియ గోళకము లున్నవి. అవి రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికాపుటములు, ఒక నోరు యీ ఏడింటిని శరీరములోని ఊర్ధ్వాంగ ములుగా చెప్పవచ్చును. ఈ ఏడింటిని వేదశాస్త్రములలో సప్త ఊర్ధ్వ లోకములని వర్ణింపబడెను. వీటినే సప్తఋషులనియు, సప్తహోత లనియు, సప్త ఋత్విక్కులనియు, సప్త దేవతలనియు, సప్త అసురు లనియు, సప్త ప్రాణములనియు, సప్త ద్వీపములనియు, సప్త సాగరము లనియు, సప్త సింధువులనియు, సప్త నదులనియు, సప్త అచలము లనియు, ఇట్టివే మరికొన్ని పేర్లతో ఆయా సందర్భములలో వేదము లలో, ఋషి మునుల గ్రంథములలో అలంకారముగా వర్ణించుటకూడ జరిగెను. అవి యే సందర్భమున వర్ణించినను మన శరీరములోని ఊర్ధ్వాంగములకు వర్ణించునేగాని బాహ్యప్రపంచములోని పర్వత నద్యా దులకు గాని, చారిత్రక పురుషులకుగాని వర్ణించవు.

అట్లే యీ శరీరములోని రెండు చేతులు, రెండు కాళ్లు, ఒక మలేంద్రియము, ఒక మూత్రేంద్రియము, వీటికి ఆధారమగు ఒక మొండెముతో కలిసి ఏడు అధోంగములగును. వీటినే సప్త అధో లోకములనియు, సప్త అధోభువనములనియు, సప్త పాతాళములనియు, సప్త నరకములనియు వేదములలో వివిధ సందర్భములలో వర్ణింప బడెను. ఇవికూడా బాహ్యప్రపంచములోని లోకములు కావు. శరీ రాంగములే.

ఈ చతుర్దశ భువనములను గూర్చిన యదార్థ వివరణ తెలుసు కున్న మానవులు విజ్ఞానవంతులగుదురు. పరమేశ్వర నిర్మితమైన ఈ అద్భుత యింద్రియ శక్తులను కాపాడుకొనుచు, వృద్ధి చేసుకొనుచు, వాటిని సత్కార్యములందు వినియోగించుచు అభ్యుదయ నిశ్రేయసము లను బొందుదురు.

పురుష పశువు :

జీవుడు జేసిన పుణ్యాపుణ్య కర్మఫలముల ననుభవింపజేయుటకు పరమేశ్వరుడు జీవుని యీ చతుర్దశ భువనములు (ఊర్ధ్వ అధో అంగములు) గల యీ అద్భుత మానవశరీరములో బంధించుచున్నాడు. ఈ విషయమునే యజుర్వేదము ఎంత చక్కగా వర్ణించుచున్నదో చూడుడు.

సప్తస్యాఽఽసన్ పరిధయస్త్రిః సప్త సమిధః కృతాః ।
దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానా అబధ్నన్పురుషం పశుమ్ ॥
(యజు. 31-15)

యజ్ఞం తన్వానా = యజ్ఞమును చేయుచు
యద్ = ఎప్పుడైతే
దేవా = దేవతలు
పురుషం పశుమ్ అబధ్నం = పురుషుడని చెప్పబడు పశువుని (జీవుని) బంధించుచున్నారో అప్పుడు
అస్య సప్త పరిధయః ఆసన్ = అట్టి యీ యజ్ఞములకు సప్తపరిధులు యేర్పడును. మఱియు
త్రి సప్త సమిధః కృతాః = త్రిగుణిత సప్త $(7 \times 3 = 21)$ సమిధలు యేర్పడును.

అనగా యీ శరీరమున వసించు జీవుని పురుషపశు వందురు. ఆ జీవుడు నేత్రాది సప్త యింద్రియ గోళములతో (ఊర్ధ్వాంగములతో) జ్ఞానమును పొందుచుండును. భూమి సూర్యునిచుట్టు ఒక పరిధిలో పరిభ్రమించునట్లే జీవుని శక్తి యింద్రియముల పరిధిలో ప్రకాశించుచుండును. అట్టి ప్రతి యింద్రియముతో కలుగు జ్ఞానము సత్వ రజో తమస్సులను మూడు విధములుగా నుండును. అవియే యిచ్చట త్రిగుణిత సప్త $(7 \times 3 = 21)$ సమిధలని వర్ణించబడినవి. వేదములలో అనేక

చోట్ల గోవత్సమును బంధించి యుంచినట్లు భోగముల ననుభవింప జేయుట కొఱకు భగవంతుడు జీవుని యీ శరీరమున బంధించుచున్నా డని చెప్పబడినది.

ఇట్టి ఆధ్యాత్మికార్థములను వదిలి మూర్ఖ పండితులు యజ్ఞవేదిక వద్ద పశువులను బంధించి, వాటి యింద్రియ గోళములను (రంధ్రములను) బంధించి, చంపి, ఆ మాంసముతో ఆహుతులనిచ్చి పాపమును మూటకట్టుకొనెడివారు. అహింసామూర్తియైన బుద్ధుని ప్రబోధము వలన అట్టి శాసనములవలన యీ యాజ్ఞిక పశుహింస అదృశ్యమయ్యెను. కాని వాటి ఛాయలు యిప్పటికిని పండితుల మెదడులలో తిరుగాడుచునే యున్నవి. ఇట్టి క్రూరహింసను బోధించు వ్యాఖ్యాన గ్రంథములను చూసిన వివేకవంతులు వీనిని (యజ్ఞములను) నిరసించుటలో తప్పే మున్నది ? ఈ విషయమును స్పష్టపరచు మరియొక వేదమంత్రమును చూడుడు—

సప్త హోతలు :

యేనేదం భూతం భువనం భవిష్యత్
పరిగృహీత మమృతేన సర్వమ్ ।
యేన యజ్ఞస్తాయతే సప్త హోతా
తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు ॥

(యజు. 34-3)

యేన అమృతేన = ఏ మరణరహితమైన శక్తి (మనస్సు)

ఇదం భూతం భువనం భవిష్యత్ సర్వం పరిగృహీతం	ఈ భూత భవిష్యత్ వర్తమాన కాలములను గ్రహించుచుండునో

యేన యజ్ఞః తాయతే = ఏ మనసు సహాయమువలన యజ్ఞాది క్రతువులు చేయబడుచున్నవో

సప్త హోతా = సప్త హోతలుగల
తత్ మే మనః = ఆ నా మనస్సు
శివసంకల్ప మస్తు = శివసంకల్పములను (మంచి సంకల్పములను) చేయును గాక.

ఈ మంత్రములో మనోవిజ్ఞానముతోబాటు జీవుడు యీ శరీరము ద్వారా జేయు యజ్ఞములో జీవునకు సప్తహోతలు సహకరించుచున్నవని చెప్పబడినది. అవి నయనాది సప్త ఊర్ధ్వ యింద్రియ గోళకములే.

ఈ సప్తహోత లెవ్వరు ? అనగా రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికారంధ్రములు, ఒక నోరు. కాని తదుపరి విద్వాంసులు భౌతికయజ్ఞ నిర్మాణము చేసినపుడు ఆ సప్తహోతలను యీ విధముగా పేర్కొనిరి. 1. యజమానుడు 2. హోత 3. ఉద్గాత 4. అధ్వర్యుడు 5. బ్రహ్మ 6. పోతా 7. నేష్టా. తదుపరి యజ్ఞ నిర్వహణ సౌలభ్యము కొఱకు మరికొందరు హోతలను కూడా కల్పించిరి. వారు ప్రతి వేదమునకు నలుగురు వేరువేరు హోతలుందురు.

1. ఋగ్వేదము = హోతా, మైత్రావరుణ, అచ్ఛావాక్, గ్రావస్తుత
2. యజుర్వేదము = అధ్వర్యు, ప్రతిప్రస్థాతా, నేష్టా, ఉన్నేతా
3. సామవేదము = ఉద్గాతా, ప్రస్తోతా, సుబ్రహ్మణ్య, ప్రతిహర్తా
4. అథర్వవేదము = బ్రహ్మ, బ్రాహ్మణాచ్ఛాంశీ, పోతా, అగ్నీధ్ర.

తదుపరి విశేష యజ్ఞముల నిర్వహణలలో మరికొంతమంది హోతలను కల్పించిరి. వారు - సదస్యుడు, పత్నీదీక్షితుడు, శమితా, గృహపతి, అంగిర, కైవర్త, చమసాధ్వర్యు, యజమానుడు, యజమాన పత్నీ మొదలగు పేర్లతో ఆయా సందర్భములందు వ్యవహరింప బడుదురు.

సప్త విప్రులు :

ఊర్ధ్వ సప్త భువనములకే సప్త విప్రులను నిర్దేశము కూడా కలదు___

స సుష్టుభా స స్తుభా సప్త విప్రైః స్వరేణాద్రిం స్వర్యో నవగ్వైః ।
సరణ్యుభిః ఫలిగమింద్ర శక్ర వలం రవేణ దరయో దశగ్వైః ॥
(ఋ. 1-62-4)

(ఇంద్ర శక్రః) హే ఇంద్రః హే శక్రః (సహః) సుప్రసిద్ధుడవైన నీవు (రవేణ) శబ్దమాత్రముచే (అద్రిం+ఫలిగ+వలం) అద్రి, ఫలిగ, మరియు వల అను ముగ్గురు దుష్టులను (దరయః) సంహరించుచున్నావు. నీవెట్టి వాడవనగా (సప్త+విప్రైః) ఏడుగురు విప్రులతో (స్వర్యైః) స్తుతింపబడుచున్నావు. (స్తుభా+స్వర్యః) మరల నీవు ఆ సప్త విప్రులను కీర్తించు చున్నావు. ఆ స్తోత్ర మెట్లున్నదనగా (సుష్టుభా) దేనియందు మరల మరల సుందర స్తుతి జరుగునో (స్వరేణ) అట్టి స్తోత్ర స్వర సంయుక్తమై యున్నది. ఆ విప్రులెట్లున్నారనగా (నవగ్వైః) నవగ్వులుగా మఱియు (దశగ్వైః) దశగ్వులుగా మఱియు (సరణ్యుభిః) గమన శీలురుగా నున్నారు.

లోకములో కొందఱు శిశువులు తొమ్మిదవ నెలలోను మఱి కొందరు పదవనెలలోను పుట్టుచున్నారు. ఎవరు తొమ్మిదవ నెలలో పుట్టుదురో వారిని నవగ్వులనియు, ఎవరు పదవనెలలో పుట్టుదురో వారిని దశగ్వులనియు నందురు. ఎందుచేతననగా రజోవీర్యముల కలయిక నుండియే ప్రాణబీజము నాటబడి ఆయుర్దాయము లెక్కించ బడును. అందుచేతనే బ్రాహ్మణ గ్రంథములలో అంగిర ఋషులు రెండురకములుగా నుందురనియు ఒకరు నవగ్వులనియు, మఱియొకరు

దశగ్వ్యలనియు చెప్పబడినది. ఎవరు తొమ్మిది నెలల్లో యజ్ఞసమాప్తి చేయుదురో వారు నవగ్వ్యలు, ఎవరు పదిమాసములలో యజ్ఞసమాప్తి చేయుదురో అట్టివారు దశగ్వ్యలు నగుదురు. మాతృ గర్భములో తొమ్మిది, పది నెలలు నివసించుటయే యజ్ఞానుష్ఠానముగా నెంచవలెను. ఈ కర్ణద్వయ, నయనద్వయ, గ్రహణద్వయ, రసనేంద్రియములనే సప్త ముఖ్య ప్రాణము లందురు. అందుచే వీటిని సప్తవిప్రులుగా యీ మంత్రము పేర్కొనినది. ఇవి గమనశీలము గలవి యగుటచే 'సరణ్య' అని చెప్పబడినది. ఇంద్రు డనగా జీవుడు. అద్రి, ఫలిగ, వల అను మూడును మేఘమునకు పేర్లని నిఘంటువు చెప్పును. కాని యిచ్చట మేఘమువలె ఆవరించు అజ్ఞానమునకు యీ పేర్లు పెట్టబడినవి. మేఘ పర్వతవాచక శబ్దములు అజ్ఞానవాచకముగా గూడ చెప్పబడిన సందర్భము లనేకము గలవు. ఉదాహరణకు వృత్ర, శంబర మొదలగునవి. ఎవరితో పై సప్తప్రాణములు ప్రసన్నములై జీవుని స్తుతించునో (అనుకూలముగా నుండునో) అట్టివారు శారీరక, మానసిక, ఇంద్రియక దుఃఖములను సంహరించ గలరు. ఎంతవరకు యీ యింద్రియములు జీవుని అదుపాజ్ఞలలో నుండునో అంతవఱకు అతడు జితేంద్రియు డగును. ఈ సప్త విప్రుల పేర్లనే కొందఱు మానవులు తమ పేర్లుగా పెట్టుకొనుటచే వేదములందు చరిత్ర కలదను భావము పండితులనే భ్రమింప జేసినది — జేయుచున్నది.

సప్త నదులు :

వేదములలో చతుర్దశ భువనములకే అనేక పేర్లు ఉన్నట్లు మనము చెప్పుకొని యుంటిమి. అందు సప్తనదుల వర్ణన విచిత్రమైనది. ఆ వరన యధార్థ స్వరూప మేమనగా —

ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి
స్తోమం సచతా పరుష్ణ్యా ।
అసిక్న్యా మరుద్వృధే వితస్తయా ఆర్జీకీయే శృణుహ్యా
సుషోమయా ॥
(ఋ. 10–75–5)

గంగే యమునే సరస్వతీ = హే గంగే ! హే యమునే ! హే సరస్వతీ,
శుతుద్రి పరుష్ణి = హే శుతుద్రీ ! హే పరుష్ణి !
మరుద్వృధే ఆర్జీకీయే = హే మరుద్వృద్ధీ ! హే ఆర్జీకీయే !
మే ఇమం స్తోమం ఆసచతా = నా ప్రార్థనలను మీరు చక్కగా సేవింపుడు

అసికన్యా వితస్తయా సుషోమయా ఆశృణుహి	అసికన్యా, వితస్తయా, సుషోమయా అను సత్వ రజస్తమో గుణములతో గూడి నామాటలను ఆలకింపుడు.

పై మంత్రములో ఏడు నదులపేర్లు సంబోధనా విభక్తిలో నున్నవి, అసికన్యా, వితస్తయా, సుషోమయా అను మూడుపదములు తృతీయాంతములుగా నున్నవి. అందుచే వీటిని నదులుగా గాక త్రిగుణములుగా తెలుసుకొనవలెను. పై నదీ పదములకు ప్రాచీన శాస్త్రకారులందఱు బ్రాహ్మణ, ఆరణ్యక గ్రంథములలో యౌగికార్థములనే నిర్వచించిరి. అవి యేవనగా—

1. గంగా = గమనము చేయునది
2. యమునా = నడచునటువంటిది
3. సరస్వతీ = జలపూర్ణమైనది
4. శుతుద్రీ = శీఘ్రగమనము గలది
5. పరుష్ణి = వంకరటింకరగా పయనించునది

6. మరుద్వృధా = వాయువుతో పయనించునది
7. ఆర్జికీయా = ఋజుగమని (సరళముగా పయనించునది)

ఇక త్రిగుణములను చూతము

1. అసిక్నీ = తెలుపుకానిది అనగా నల్లనిది (తమోగుణము)
2. వితస్తయా = విస్తీర్ణమైనది (రజోగుణము)
3. సుషోమా = గొప్ప శాంతిప్రదాయిని (సత్వగుణము)

ఆధునిక ఆచార్యుల భ్రమ ప్రమాదములు :

ఇట్టి నిర్వచనము లుండగా సాయనాది ఆధునికాచార్యులు యీ పదములతో భూమండలముపై నున్న ముఖ్యముగా భారతదేశములోని నదులనే పేర్కొనుట, చరిత్రలను కల్పించుట, ఆ చరిత్రయే వేదము లందు కలదనుట దుస్సాహసమే యగును. భూమిపై నదులెన్నో యుండగా యేడింటిని గూర్చిన వర్ణనయే ఏల యుండును? ప్రథమ మానవ సృష్టి జరిగిన సమయమున ఉపదేశింపబడిన వేదములలో కాలాంతరమున జరిగిన చరిత్ర యేల యుండును? ఇట్టి వేదశైలిని అర్థము చేసికొనుటకు సాంగోపాంగముగా వేదాధ్యయనము చేయవలసి యుండును. అంగము లనగా శిక్షా కల్ప వ్యాకరణ నిరుక్త ఛందో జ్యోతిష్యములు. ఉపాంగము లనగా న్యాయ వైశేషిక సాంఖ్య యోగ మీమాంసా వేదాంత దర్శనములు.

వీటి అధ్యయనముతో బాటు సచ్చరిత్రవంతుడై తాపసిక జీవనము గడుపుచు దృష్టిని అంతర్ముఖము జేయుచు వేదమంత్రములను మననము (మరల, మరల ఆలోచన) జేయవలెను. అట్లు మననము జేయుకొలది అందలి నిగూఢమైన విజ్ఞానము బోధపడగలదు. అంత

ర్యామియైన పరమేశ్వరుడు మంత్రార్థమును సుబోధకము జేయును. అట్టి ప్రయత్నశీలురనే ఋషులందురు. 'ఋషి' పదమునందు గూడా యిదే అర్థము భాసించుచున్నది. జ్ఞానద్రష్ట, మంత్రార్థద్రష్ట అని యీ పదమున కర్థము. వేదవాక్యము లన్నిటిని మంత్రపదముతో వ్యవహరింతురు. 'మంత్ర'మనగా (మననాత్ మంత్ర ఇతి ఉచ్యతే) మననము చేయవలసినది — మరల మరల ఆలోచించవలసినది. ఆ విధముగా నాలోచించువారే మననశీలురు (మునులు) అగుదురు. అట్టి ఋషి ముని హృదయములేని కేవల వాచాపాండిత్యము గలవారు వేదార్థమును గ్రహించలేరు. అట్టి వారి వ్యాఖ్యానములు మనకు ప్రమాణములు కావు.

ఆధునిక వేద భాష్యకారులలో అట్టి ఋషి ముని పంథాల ననుసరించిన వేద వ్యాఖ్యాత మహర్షి దయానందుడు. నైష్ఠిక బ్రహ్మచారియై, యోగాభ్యాసముతో సమాధిస్థుడై మంత్రార్థమును తెలుసుకొనిన మహా మనీషి దయానందుడు. అతనియందు అపారమైన విద్య (వ్యాకరణాది జ్ఞానము), అపారమైన తపస్సు రెండును గలవు.

పై మంత్రములో ఏడు నదులపేర్లు సంబోధనా విభక్తిలోను మూడు పేర్లు తృతీయాంతములుగాను నున్నవి. అందు నదీ పేర్లతో నున్న పదములకు ఊర్ధ్వ యింద్రియ గోళములని గ్రహించవలెను. తృతీయాంతములుగా నున్న మూడింటిని త్రిగుణములుగా నెంచవలెను. ఇట్లే వేదములందు సప్త ప్రాణములు, సప్త లోకములు మొదలగు మాటలకు అర్థము గ్రహించవలెను. ఎప్పుడు యింద్రియములు 'లోక' పదముతో సంబోధింపబడెనో వాటికి భూః, భువః, స్వః, మహః, జనః తపః, సత్యమ్ అను పేర్లు పెట్టబడెను. ఎప్పుడు వీటిని 'అసురు'లని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు శంబర, నముచి, ధుని, చుమురి, వల,

అహి, వృత్ర మొదలగు పేర్లు పెట్టబడెను. ఎప్పుడు వీటిని 'పశువు' నని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు గో, మేష, అజ, వృక, ఋక్ష, సింహ, వ్యాఘ్ర మొదలగు పేర్లు పెట్టబడెను. అట్లే ఎప్పుడు వీటిని 'నదు'లని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు గంగా, యమునా, సరస్వతీ, శుతుద్రీ, పరుష్ణీ, మరుద్వృధా, ఆర్జీకీయ అనుపేర్లు పెట్టబడినవి. కనుక యివి సప్త యింద్రియ గోళములేగాని భౌతిక నదులు కావు.

వేదములందు అనిత్యమైన ఏకదేశకమైన పదార్థముల వర్ణన ఉండదు. వేదములందు ఆకృతి వర్ణన ఉండునే గాని వ్యక్తి వర్ణన ఉండదు. వేదకాలమునాటి ఋషులు యీ భూమిపైనున్న నదులకు వాటి గమనమును పరిశీలించి వేదపదములతో వాటికి నామకరణము చేసి వ్యవహరించి యుండిరి.

పై సప్త నదీవాచక యింద్రియ గోళములు త్రిగుణముల వలన $7 \times 3 = 21$ నదులుగా నిర్వచించిన సందర్భములు వేదములందు అచ్చటచ్చట కాననగును. ఉదా॥—

త్రిః సప్త స్రా నద్యో మహీరపః। (ఋ. 10–64–8)
ప్ర సప్త సప్త త్రేధాహి చక్రముః (ఋ. 10–75–1)

సప్త ఊర్ధ్వ లోకములే పంచ జ్ఞానేంద్రియములు :

పై సప్త యింద్రియ గోళములనే పంచ జ్ఞానేంద్రియములుగా గ్రహించవలెనను వర్ణన ఋగ్వేదమునందు కనపడును —

దుహంతి సప్తైకాముప ద్వా పంచ సృజతః।
తీర్థే సింధోరధి స్వరే ॥
(ఋ 8–72–7)

(అధి స్వరే సింధోః తీర్థే) శబ్దముచేయు సింధువను జలాశయ సమీప మున (సప్త ఏకం దుహంతి) ఒక గోవును ఏడుగురు పిండుచున్నారు. (పంచ ద్వా సృజతః) ఆ అయిదుగురు యిద్దరి కార్యములందు లగ్నమై యున్నారు.

ఇచట వాణి లేక విద్య గోవుగా వర్ణించబడినది. పంచ జ్ఞానేంద్రియములే స్థాన భేదమువలన సప్త యింద్రియ గోళములుగా వర్ణింపబడెను. ఈ ఏడును అవి గ్రహించు జ్ఞానమును బట్టి పంచేంద్రియములే యగును. రెండు నయనములతో ఒక దర్శనక్రియ, రెండు కర్ణములతో ఒక శ్రవణక్రియ, రెండు నాసికాపుటములతో ఒక సూంఘనక్రియ, ఒక నాలుకతో ఒక రసాస్వాదనక్రియ, చర్మముతో ఒక స్పర్శక్రియ జరుగును. కనుక ఈ యేడును అయిదు పనులనే జేయును. ఈ అయిదు జ్ఞానేంద్రియములు మరియు మనసు జీవునియొక్క కార్యములందు తత్పరమై యుండును. 'సింధు'వనగా రక్తప్రవాహముగల యీ శరీరము. ఈ శరీరము లోపల సదా గుండె మొదలగువాటి వలన శబ్దము కలుగుచుండును. ఇట్టి శబ్దాయమాన శరీరరూప సింధు తటమున సప్త యింద్రియ గోళములు జ్ఞానరూప గోవును పిండుచుండును. మనో జీవాత్మలు వాటి నా కార్యములందు ప్రవర్తింప జేయుచుండును.

అందుచే ఆ అయిదుగురు యిద్దరి (మనో జీవాత్మల) కార్యములందు లగ్నమైయున్నారని చెప్పబడినది.

వశిష్ఠుని కథ

మహాభారత ఆదిపర్వములో వశిష్ఠుని గూర్చిన ఒక విచిత్ర కథ గలదు. వశిష్ఠునివద్ద 'నందిని' అను పేరుగల ఒక కామధేనువు ఉండెడిది. అది కోరిన కోరికల నిచ్చెడిది. 'విశ్వావసు' అను, పేరుగల

రాజు రాజ్యవిస్తీర్ణ కాంక్షతో జైత్రయాత్రకు బయలుదేరి విజయుడై రాజధానికి తిరిగివచ్చుచు దారిలో వశిష్ఠుని ఆశ్రమమున విశ్రమించుటయు, అచట నందినిని జూచుటయు జరిగెను. ఎట్లైనను ఆ నందినిని పొందవలెనని విఫల ప్రయత్నము చేసెను. వశిష్ఠుడు నందినిని యిచ్చుటకు నిరాకరించుటచే అతనిలో వైరభావమేర్పడెను. విశ్వవసు తాను బ్రహ్మర్షి కావలెనను కాంక్షతో రాజ్యమును వదిలి ఘోరమైన తపస్సు గావించి విశ్వామిత్రుడను ఋషి అయ్యెను. అయినను అతనికి వశిష్ఠునిపై క్రోధము సమసిపోలేదు. ఒకసారి విశ్వామిత్రుడు వశిష్ఠుని కుమారుల నందరిని చంపివేసెను. ఆ శోకమును భరించలేని వశిష్ఠుడు తన శరీరమును తాళ్ళతో బంధించుకొని చనిపోనిచ్ఛతో ఒక నదిలోపడెను. వెంటనే ఆ నది అతనిని మునిగిపోకుండా పాశవిచ్ఛేదముచేసి ఒడ్డునకు జేర్చెను. ఈ విచిత్రమునుజూచి వశిష్ఠుడు ఆ నదికి 'విపాశ' అని పేరుపెట్టి ముందుకు నడచెను. శోకసంతప్తుడైన ఆ ఋషి మరణించుటకు మరొక ప్రయత్నము చేసెను. మరొక నదిలో దూకగా ఆ నదికూడా అటునిటు విడిపోయి అతనిని చనిపోకుండా కాపాడెను. అది అతనిని తనలో మునుగనివ్వలేదు. అంత వశిష్ఠుడు ఆ నదికి 'శతద్రు' (బహుముఖముగా ప్రవహించునది) అని పేరుపెట్టి ముందుకు నడచెను.

పై కథను పరిశీలించిన వేదములోని శుతుద్రి పదమునే మహాభారతములో శతద్రుగా పేర్కొనుట జరిగినదని తెలియుచున్నది. ఎప్పుడు వశిష్ఠుడు తన శరీరమును బంధించుకొని నదిలో పడగోరుచుండెనో అప్పుడతనిని ఆ నది పాశవిముక్తుని జేసి ఒడ్డుకు జేర్చుచున్నదని కథ చెప్పుచున్నది. ఇదేప్రకారము ముముక్షువు అను ఋషిని జూచి ఇంద్రియములను నదులు పరుగెత్తుచుండెను. అంతేకాని జడములైన జ్ఞానరహితములైన భూగోళముపైనున్న నదులు తనలో పడిన

ఋషిని రక్షించుటలేదు. ఇది ఒక అలంకారిక వర్ణన మాత్రమే. ఇచట ఈశ్వరోపాసకునికే వశిష్ఠుడని పేరు పెట్టబడినది. ఇంద్రియములే ఆ నదులు. ధారణావతియైన ఉత్తమ బుద్ధియే నందినీ ధేనువు. ఇచట విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు కీడుజేయువాడని అర్థము. అనగా అజ్ఞాన అవివేక లోభ మోహాదులు (అసలు విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు మేలుజేయువాడని అర్థము. అట్టి అర్థముతో కూడిన పేరునే విశ్వామిత్రుడు తనకు పెట్టుకొనెను. కాని యీ కథవఱకు మాత్రమే అలంకారిక వర్ణనలో విశ్వ+అమిత్ర = విశ్వామిత్ర యని అర్థము చెప్పుకొనవలసి యుండును). ప్రథమమున యీశ్వర భక్తునకు అవిద్యా అజ్ఞాన లోభ మోహాదులు బహువిధముల కష్టపెట్టును. గోరూప బుద్ధిని హరించుటకు ప్రయత్నించును. గట్టి ముముక్షువు యింద్రియ బలాత్కారములకు వివశుడై ఆత్మహత్యాప్రయత్నము జేయును. అంత అతనిలోని వివేకము అతనిని వారించును. అప్పుడు ఇంద్రియములు "నీ ముముక్షుతకు మేము లొంగిపోవుచున్నాము. ఇకనుండి నీకు విఘ్నములు కలిగించ"మని సమాధాన పరచును. నీ ఈశ్వరోపాసన కొనసాగించమని ప్రోత్సహించును. అనగా ఉపాసకుడు వైరాగ్యవంతు డగుటయు, ఇంద్రియములు సమాధాన పడుటయు జరుగును. క్రమముగా యింద్రియములు వశమగును. ఇట్టివే మన జీవితములోకూడా అప్పుడప్పుడు జరుగుచుండును. కనుక యీ కథ అలంకారరూపమే కాని చరిత్ర కాదు. యాస్కమహర్షి తన నిరుక్తము (3/23) లో యీ విషయమునే యిట్లు నిర్వచించెను.

"ఆర్జీకీయాం విపాడిత్యాహుః........పాశా అస్యాం
వ్యపాశ్యంత వశిష్ఠస్య ముమూర్షతస్తస్మాద్విపాడిత్యుచ్యతే ॥

ఆర్జీకీయానే విపాటియని చెప్పబడినది. ఎందుచేతననగా మరణించ గోరిన వశిష్ఠుని పాశములు యిందు తెగిపోయినవి. (విపాటి యనగా

ప్రద్ధలు చేయునది - ద్రెంచునది అని యర్థము. గాన విపాటనే పురాణ ములలో విపాశగా వర్ణించుట జరిగినది.

విశ్వామిత్రుని కథ

యాస్క శౌనకాదులు ఒక ఆలంకారిక వర్ణన విశ్వామిత్రుని గురించి చెప్పుచు వచ్చిరి. ఒకప్పుడు విశ్వామిత్రుడు పైజవన సుదా అను రాజునకు పురోహితునిగా నుండెడివాడు. ఆ రాజునుండి బహు ధనమును పొంది తీసుకువెళ్లుచు విపాట (విపాశ) శతుద్రీ నదీసంగమము నకు చేరుకొనెను. అతనివెంట ఆ ధనమును దొంగిలించ ఒక బందిపోటు దొంగయు వెంబడించి వచ్చుచుండెను. ఈ ప్రమాదమును కనిపెట్టిన విశ్వామిత్రుడు ఆ నదులను "ఓ నదులారా ! దయచేసి మీరు మెరకవేసి నన్ను దాటనిండు" అని యెలుగెత్తి ప్రార్థించెను. ఆ ప్రార్థ నను ఆలంకారిక రూపములో ఋగ్వేదము (3-33-1-13) చాలా చక్కగా వర్ణించెను—

ఋగ్వేద తృతీయ కాండములోని పదమూడు మంత్రములు గల ముప్పైమూడవ సూక్తము కడు విచిత్రమైనది. ఈ మంత్రములకు ఋషి విశ్వామిత్రుడు. ఈ మంత్రముల దేవత — మంత్రవిషయము నదులు. ఈ సూక్తమునందు నదీదృష్టాంతముతో స్త్రీ కర్తవ్యములను గూర్చిన బోధతోడాటు ఒక ఆలంకారిక కథయు భాసించుచున్నది అది యిటులుండును. 'ఓ విశ్వామిత్రా ! మేము జలపూర్ణమై మా నిర్ణ యింపబడిన లక్ష్యమువైపు పయనించుచున్నాము. మేము మొదటి నుండియు ప్రవృత్తి మార్గమునే అనుసరించుచున్నాము. నివృత్తి మాకు అభ్యాసము లేదు. అందుచే మేము నిలువలేము. మరి మమ్ముల నెందుకు పిలుచుచున్నావు ?' అని నదులు ప్రశ్నించెను. అప్పుడు విశ్వామిత్రుడు—"ఓ జలపూర్ణ నదులారా ! నా ప్రార్థన నాలకించి

ఒక్క క్షణము నిలుప్పడు. మిమ్ములను దీర్ఘకాలమునుండి స్తుతి జేయుచు మీ రక్షణ కోరుచున్నాను. కృశిక పుత్రుడనైన నేను మిమ్ము ఆవేదనతో పిలుచుచున్నాను" అని చెప్పెను. అంత నదులు "ఓ విశ్వామిత్రా ! వజ్రబాహుడైన యింద్రుడు భూమిని త్రవ్వి మాకు మార్గముల నేర్పరచెను. మమ్ము నాలుగువైపుల ఆవరించిన వృత్రుడిని సంహరించెను. ఆ యింద్రుడే మమ్ము రక్షించుచు నడుపుచున్నాడు. అతని ఆజ్ఞవలననే మేము జలపూర్ణములై ప్రవహించుచున్నాము. ఓ కుశిక పుత్ర విశ్వామిత్రుడా ! నీ ప్రార్థనను మన్నించి మేమెట్లు నిలువగలము' అనెను. అంత విశ్వామిత్రుడు "ఓ నదీ సోదరీమణులారా ! దీర్ఘకాలము నుండి మిమ్ము స్తుతించుచున్న నా స్తుతి నాలకింపుడు. నేను దూర దేశమునుండి రథములో వచ్చితిని. కనుక మీరు నమ్రులై నన్ను దాటి పోనిండు. మెరకవేసి నా రథము పోవుట కనుకూలించుడు." అని దీనముగా ప్రార్థించెను. అంత నదులు "ఓ స్తుతిజేయు ఋషివర్యా ! నీ ప్రార్థనను చక్కగా అర్థముచేసుకొంటిమి. నీవు నీ రథముతో మమ్ము దాటిపొమ్ము. దూరదేశము నుండి వచ్చిన నీకు అనుకూలురమై తల్లి తనబిడ్డకు పాలిచ్చుచు వినమ్రయైనట్లు మేము నమ్రులమై (మెరక వేసి) నిన్ను దాటనివ్వగలము. కనుక దాటిపొమ్ము" అని చెప్పి దాటనిచ్చినవట.

ఈ సంవాదము అతి మనోహరముగా నున్నది. ఒకప్రక్క నదులు యిట్లు చెప్పుచున్నవి. "మా నిర్మాతయైన యింద్రుని ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించలేము. మా ప్రతిబంధకములైన వృత్ర, అహిరాక్షసులను చంపి మమ్ము సంకటములనుండి కాపాడిన ఆ యింద్రుని శక్తి అద్భుతము. ఆతని కృపవలననే మేము స్వేచ్ఛగా ప్రవహించుచున్నాము. అట్టి మమ్ము నిలిపి తన ప్రార్థనను ఆలకింపజేయగోరు ఆ విప్రుడెవరు? మేము నిలిచి ఆతని ప్రార్థన నేల వినవలెను" మొదలగునవి.

మరొకప్రక్క విశ్వామిత్రుడు తన సంకటముల నుండి బయట పడుటకు నదులను యెలుగెత్తి జేయు ప్రార్థనలు - "ఓ నదులారా! మీరు నా సోదరీమణులు. కేవల మొక్క క్షణముకొఱకు నిలిచి నా ప్రార్థనను ఆలకింపుడు. నేను బహు దూరమునుండి వచ్చితిని. మీరు మెరక వేయక అగాధముగా నున్నచో నేను నష్టపోవుదును. ఓ సోదరీమణులారా! నేను మిమ్ము స్తుతించుచున్నాను. నేనుకూడా మీవలె కుశిక పుత్రుడనే కనుక సోదరుడనైన నన్ను రక్షింపుడు" మొదలగునవి. అంత నదులకు దయకలిగి 'ఓ ఋషీ! మేము మెరక వేయుచున్నాము నీవు దాటిపొమ్ము' అని చెప్పుటయు ఋషి నదిదాటి నదులకు ధన్యవాదములు తెల్పుటయు జరిగినవి. ఈ కథయొక్క ఆశయమేద్దియో పరిశీలింతము. ఈ కథలోవలె నిజముగా నదులు మాట్లాడినవా? జ్ఞానములేని నదులను విశ్వామిత్రుడు విలపించుచు ప్రార్థించుటకు అతడేమి పిచ్చివాడా? లేక నదులు పూర్వకాలములో మనుష్యులతో మాట్లాడెడివా? అనునవి ఆలోచించవలసిన విషయములు.

నదులు యిప్పటివలెనే పూర్వకాలమునందును జడములే. వాటికి జ్ఞానములేదు. ఇది నదులకు, ఋషులకు మధ్య జరిగిన వార్తాలాపము కాదు. ఇదికూడా యింద్రియముల కథయే. ఇచట ఇంద్రుడనగా జీవాత్మ. విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు ప్రాణిమాత్రులకు మేలు చేయువాడు. కుశికుడనగా ప్రకాశకర్తయగు పరమాత్మ లేక జీవుడు. దీనినిబట్టి ప్రాణిమాత్ర హితకారియైన ఉపాసకుడు (విశ్వామిత్రుడు) తన ప్రయత్నము జేయుచుండగా తన కార్యక్రమములకు అనేక విఘ్నములు కలుగుచుండును. అప్పుడు ఉపాసకుడు కలవరపడును. ఆ విఘ్నములను కలిగించునది తన యింద్రియములు గాక మరేముండును. ఎట్లు నదులు జలపూర్ణములై తమ శక్తులను చూపుచు ప్రవహించునో, అట్లే

విషయ వాసనారూప జలములచే పరిపూర్ణమైన యింద్రియములు అటు నిటు పరుగెత్తుచు వివశుని జేయుచుండును. అప్పుడు ఉపాసకుడు 'ఓ యింద్రియములారా ! నా ప్రార్థన నాలించి నన్ను దాటిపోనిండు. నాకు విఘ్నములు కలిగింపకుడు. నేనుకూడా కుశిక (పరమాత్మ) పుత్రుడనే నన్నెందుకు బాధపెట్టుచున్నారు. స్రములు కండు" అని మాటిమాటికి ఇంద్రియములను సమాధాన పరచుచుండును. అప్పుడవి సమాధానపడును. అప్పుడు ఉపాసకుడు ఈ శరీరరూప రథముతో నదులను దాటి తన లక్ష్యమువైపు పయనించును.

ఇచట పాఠకులకు మఱికొన్ని సందేహములు కలుగవచ్చును. నదులవలె యింద్రియములు కూడా జడములేకదా ! అవి ప్రార్థన నాలకించునా ? సమాధానపడునా ? అను సందేహములు కలుగవచ్చును. ఇంద్రియములను, మనస్సును సమాధాన పరుచుట యనగా తనను తాను సమాధాన పరచు కొనుట. తనను తాను ఉద్ధరించుకొనగోరు వాడు తనకు తానే బోధ చేసికొనుచుండును. "ఉద్ధరేదాత్మనాత్మనం" అని శ్రీకృష్ణుని ప్రబోధము. ఈ ప్రసంగము యింద్రియములను గూర్చియేనని చెప్పుటకు మరియొక ప్రమాణముకూడా కలదు. కథలో "వృత్రుడు, అహి అను అసురులను యింద్రుడు చంపి నదులను స్వేచ్ఛగా ప్రవహింపజేసెను" మొదలగు వాక్యముల వలన యిచట నదులనగా యింద్రియములే యగును. అహి, వృత్రు లనగా నెవరో ముందు మంత్రములో తెలుసుకొందము.

సప్త సింధువులు :

సింధువనగా జలారాశి యని అర్థము. సాధారణముగా సాగరమును సింధువందురు. వేదములో నదినికూడా సింధువను పేరుతో

వ్యవహరించుట జరిగినది. సింధునదిని మరియు దేశాంతరమున నున్న మరియొక నదినికూడా సింధువని నేడు పిలుచుచున్నారు.

యో హత్వాఽహి మరిణాత్సప్త సింధూన్యో గా
ఉదాజదపధా వలస్య ।
యో అస్మనోరంతరగ్నిం జజాన సంవృక్సమత్సు మా
జనాస ఇంద్రః ॥
(ఋ. 2-12-3)

(యః అహిం హత్వా సప్తసింధూన్ అరిణాత్) ఎవరు అహిని చంపి సప్త నదులను ప్రవహించుటకు ప్రేరేపించిరో (యః వలస్య అపధా గాః ఉదాజత్) ఎవరు వలుని అవరోధము నుండి గోవులను బయటకు తీసుకువచ్చిరో (యః అష్మనోః అంత అగ్నిం జజాన) ఎవరు రెండు ప్రస్తరముల (రాళ్ల) మధ్య అగ్నిని ఉత్పన్నము చేయుచున్నారో (సమత్సు సంవృక్) ఎవరు వివిధ యుద్ధములలో శత్రు సంహారము చేయుచుందురో (జనాసః సః ఇంద్రః) ఓ మానవులారా! అతడే ఇంద్రుడు.

'అహి' అనగా అజ్ఞానము. 'వల' అనగా పాపము - అంధకారము. 'గోవు' అనగా ఇంద్రియము. 'అశ్మ' మనగా శరీర రూప పర్వతము. 'ఇంద్రు'డనగా జీవాత్మ. 'సప్త సింధువు' లనగా నయనాది సప్త ఇంద్రియములు. ఎపుడు మానవుని అజ్ఞాన రూప అంధకారము ఆవరించునో అపుడు కర్తవ్యాకర్తవ్యముల జ్ఞానము నశించును. ఏ యింద్రియములతో మానవుడు సంచరించునో అవి అతని అదుపులోనుండవు, ఘోరాతిఘోర పాపములను చేయుచు జీవాత్మను కలుషితము జేయును. ఇంద్రియములకు కలిగిన అట్టి దురవస్థను అసురస్థితి

షందురు. అట్టి స్థితిలోని యింద్రియములనే అహి, వృత్రుడు, శంబరుడు, నముచి, ధుని, చుమురుడు, వలుడు అందురు. ఈ అసురులు సప్తనదులను తమ వశములో పెట్టుకొని ప్రవహింపనీయరు. నదీరూప గోవులను వారు వారి వశములో బంధింతురు. తదుపరి ఇంద్రుడు దేవతలకు మేలుజేయ యీ అసురులతో పోరాడి వాటిని చంపివేయును. అప్పుడవి మరల ప్రవహించును. ఆ ఇంద్రియ గోవులు అసురుల బంధమునుండి వెలువడి స్వేచ్ఛగా విహరించగలుగును. ఈ వేద భావనను బట్టి దుష్ప్రవృత్తి కలిగిన యింద్రియములను అసురులనియు సత్ప్రవృత్తి కలిగిన యింద్రియములను దేవతలనియు గ్రహింపవలెను.

అసుర పదములోకూడా యిదే అర్థమున్నది. "అసుషు ప్రాణేషు రమతే యః సోఽసురః" ఎవరు సత్కర్మలను వదిలి దుష్కర్మలె ప్రాణపోషకులుగా రమింతురో అట్టివారు అసురులు. అట్టి అసురులకు దివ్యగుణములతో కూడిన యింద్రియములకు జరుగు సంగ్రామమునే దేవాసురసంగ్రామ మందురు. అందు యింద్రుడు (పరమాత్మ) ఈశ్వర భక్తుడైన జీవుని పక్షమున యుద్ధముచేసి అసురులను సంహరించి దేవతలను రక్షించును. ఈ సూక్తములోని మరికొన్ని మంత్రములలో యీ విషయము యింకను ఎక్కువగా వివరింపబడినది. అనేకచోట్ల సప్త పదము వచ్చుచుండును. ఇట్టి నియతసంఖ్య ఏదో నియత సంఖ్యను తెలుపుచుండునే గాని భూలోకములో నున్న అనియత నదులను కాదు. ఈ సూక్తములోని ఒక మంత్రములో ముముక్షువుతో పరమేశ్వరుడు "నీవు 99 నదులను దాటి వచ్చితివను" ప్రసంగము కలదు. అవి ఏవనగా, పంచజ్ఞానేంద్రియములు, పంచకర్మేంద్రియములు, ఒక మనసు కలిసి 11 యింద్రియము లగును. అవి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ, భేదములతో $11 \times 3 = 33$ అగును. వీటినే 33 దేవతలనియు చెప్పబడెను.

లోకములో సన్మార్గులకన్న దుష్టులే అధికముగా నుందురు. అందు చేతనే వేదభగవానుడు దేవతల కన్న అసురులు మూడురెట్లు 33 × 3 = 99 ఉందురని చెప్పుచున్నాడు. ఇంద్రునకు ఒక శిరస్సు, రెండు కన్నులుండగా వృత్రునకు 3 శిరస్సులు, 12 కన్నులు ఉన్నట్లు వర్ణించబడెను. ఈ 99 సంఖ్యకూడా నియతసంఖ్యయే కాని భూమండలములోని అనియత (అసంఖ్య) నదుల వర్ణనకాదు.

ఈ సందర్భముననే గంగోత్పత్తి వర్ణనకూడ ఆలోచించుట అవసరము.

గంగోత్పత్తి కథ

లోకములో వినెడు గంగోత్పత్తి కథయందు కూడా యిట్టి ఆధ్యాత్మికార్థమే ఉన్నది. 'సగరుడ'నగా జలయుక్త ఆకాశము (నిఘంటువు 1-3). పృథివి యందలి చిన్నచిన్న నదులే సగరపుత్రులు. 'భగీరథు'డనగా సూర్యుడు. తేజోరూప మహదైశ్వర్య రథమును కలిగి యుండుటచే సూర్యునకు భగీరథుడను పేరు కలిగినది. వేదములందు సూర్యుని ఆకాశపుత్రుడని వర్ణించుటకూడా కలదు. అందుచేతనే పురాణములు కపిలుని అగ్న్యవతారముగా వర్ణించెను. 'రుద్రు'డనగా మేఘము. గ్రీష్మ ఋతురూప కపిలుడు ఎప్పుడు సగరపుత్రులను (నదులను) హరింపజేయునో అపుడు సగరుడు శోకసంతప్తుడై తన పుత్రుల నుద్ధరించుటకు ఉపాయమాలోచించును. అప్పుడు సగర వంశోద్భవుడైన భగీరథుడు ఘోర తపస్సుచేసి మేఘములను సృజించి ఆ జలధారలతో ఆ నదులను నింపును. ఇదియే సగరపుత్ర ఉద్ధరణ. ఆకాశస్థ జలముతో తయారైనది కాన సముద్రమునకు సాగరమని పేరు కలదు.

సప్త ఋషులు

ఇక సప్త ఋషులను గుఱించి వేదము యేమని వర్ణించునో తెలిసికొందము—

తిర్యగ్బిలశ్చమస ఊర్ధ్వబుధ్నో యస్మిన్
యశో నిహితం విశ్వరూపమ్ ।
అత్రాసత ఋషయః సప్తసాకం
యే అస్య గోపా మహతో బభూవుః ॥
(అథర్వ. 10-18-9)

"ఒక బోర్లించిన 'చమస' అను తోలుపాత్ర కలదు. అందు సర్వవిధముల కీర్తి నింపబడి ఉన్నది. దీనివెంట సప్తఋషులు కలరు. వీరు యీ సంచిని రక్షించుచుందురు." అని యీ వేదమంత్రమున కర్థము. ఇందు బోర్లించిన తోలుసంచి అనగా మానవ శిరస్సు (తల). ఆ సంచిని నయనాది ఇంద్రియ గోళకములైన ఏడుగురు ఋషులు రక్షించుచుందురు. అందు జ్ఞాన బండారమున్నది. ఈ మంత్రమును నిరుక్తశాస్త్రము మరికొంత వివరించును—

"సప్తఋషయః ప్రతిహితాః శరీరే సప్త రక్షన్తి
సదమప్రమాదమ్ ।
సప్తాపః స్వపతో లోకమీయుస్తత్ర జాగృతో
అస్వప్నజౌ సత్రసదౌ చ దేవౌ ॥"
(నిరుక్త దైవతకాండ 6-37)

శరీరే సప్త ఋషయః ప్రతిహితాః = శరీరమునందు ఏడుగురు
ఋషులు స్థాపించబడిరి

సప్త అప్రమాదం సదం రక్షన్తి = ఆ సప్త ఋషులు అప్రమత్తులై
ఈ శరీరమును రక్షించుచున్నారు
ఆపః స్వపతః లోకం ఈయుః = బహుముఖములుగా విస్తరించు స్వభావము గల ఆ ఏడుగురు ఋషులు నిదురించు పురుషునియందు ఆత్మకు సమీపముగా వెళ్లుదురు
తత్ర అస్వప్నజౌ సత్రసదౌచ దేవౌ జాగృతః = ఆ సమయమున నిదురించని ఇద్దరు దేవతలు సదా జాగరూకులై యుందురు.

పై నిరుక్త వ్యాఖ్యానము నందును ఋషులనగా యింద్రియము లనియే చెప్పబడినది. ఈ విషయమును బృహదారణ్యకోపనిషత్తు మఱికొంత వివరించును :—

అర్వాగ్ బిలశ్చమస ఊర్ధ్వబుధ్నస్తస్మిన్
యశో నిహితం విశ్వరూపమ్ ।
తస్యాసత్ ఋషయః సప్త తీరే
వాగష్టమీ బ్రహ్మణా సంవిదానా ॥
(బృహదారణ్యకోపనిషత్తు 2-2-3)

అర్వాగ్బిలః = దేని బిలము (మూతి) క్రిందివైపు ఉండునో
ఊర్ధ్వబుధ్నః = దేని మూలము (అడుగు) పైకి ఉండునో
చమసః = అట్టి చమస నామముగల పాత్ర (తోలుసంచి) ఒకటి ఉన్నది
తస్మిన్ విశ్వరూపం యశః నిహితం = ఆ పాత్రయందు సర్వవిధముల కీర్తి నింపబడి యున్నది
తస్య తీరే సప్త ఋషయః ఆసతే = ఆపాత్ర తీరమునందు (పరిధియందు) ఏడుగురు ఋషులు కూర్చుండి యున్నారు

అష్టమీ వాగ్ బ్రహ్మణా సంవిదానా = మఱియు ఎనిమిదవదియైన వాణి బ్రహ్మతో వార్తాలాపము చేయుచున్నది.

ఈ మంత్రమును యాజ్ఞవల్క్య ఋషి యీవిధముగా వ్యాఖ్యానము చేసియుండెను. ఈ మానవశిరస్సే "చమస" అనబడు తోలు సంచి. దీని మూలము అనగా (అడుగు భాగము) పైకి, పైభాగము (మూతి) క్రిందివైపుగాను బోర్లించిన సంచివలె నున్నది. దీనియందు సర్వవిధముల జ్ఞానము, యశస్సు నిండియున్నది. దీని తీరమునందు (పరిధియందు) రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికాపుటములు, ఒక నోరు అను ఏడుగురు ఋషులు ఆసీనులై యున్నారు. ఎనిమిదవదియైన వాణి భగవంతుని గూర్చి పలుకుచున్నది.

"ఆ రెండు చెవులు గౌతమ, భారద్వాజ ఋషులు, ఆ రెండు నేత్రములు విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని ఋషులు. రెండు నాసికాపుటములు వశిష్ఠ కశ్యప ఋషులు. నోరు లేదా నాలుక అత్రి మహర్షి అని యెరుగవలెను."

ప్రతి నిత్యము ఉదయ సాయం సంధ్యా సమయములందు ప్రాణాయామము చేసి జ్ఞానాంగములను బలపరచుకొనవలెను. ప్రాణాయామమనగా ప్రాణములకు ఆయామము (వ్యాయామము) అని అర్థము. ప్రాణమనగా యింద్రియములనికూడా అర్థము గలదు. ఈ సప్తేంద్రియములను బలపరచుటకే ముఖ్యముగా ఈ ప్రాణాయామవిధి యేర్పరచబడినది. అందుచేతనే ప్రాణాయామము చేయుచు "భూః, భువః, స్వః, మహః, జనః, తపః, సత్యమ్" అను మంత్రములు పఠించుచుందుము. ప్రాణాయామము వలన యింద్రియములు బలపడుటయేగాక అవి జీవుని వశములో నుండును. లేకున్న విచ్చలవిడిగా సంచరించి దుఃఖముల పాలు జేయును.

సప్త అధో లోకములు

పురాణములలో ఈ సప్త అధోలోకములకు ఈ విధముగా పేర్లు పెట్టబడినవి. అతల, వితల, సుతల, తలాతల, మహాతల, రసాతలములని భాగవతము నందును, విష్ణు పురాణమునందు కొంత భేదముతో అతల, వితల, నితల, గవస్తిమత్, మహాతల, సుతల, పాతాళములనియు పేర్లు కనబడును. వీటినిగూర్చి విస్తారమైన వర్ణన లేకున్నను అచ్చటచ్చట వేదశాస్త్రములలో, పురాణములలో అలంకార రూపములో ఈ అధోలోకముల వర్ణన కనబడును. ఈ అధో లోకములనగా రెండు చేతులు, రెండు కాళ్లు, మల మూత్రేంద్రియములు, వీటికి ఆధారమగు మొండెము.

ఈ శరీరమునే సుమేరుపర్వత మందురు. సుమేరు అనగా శోభాయమానమై వెలుగుచు మరణ ధర్మమును కలిగినదియని అర్థము. దానికి నాలుగువైపుల ఈ చతుర్దశ భువనములు విస్తరించి యున్నట్లు పురాణములందు వర్ణన కలదు. ఈ సుమేరు నామక శరీరమునకు నాలుగువైపుల నయనాధిష్ఠాతయై సూర్యుడు, మనో అధిష్ఠాతయై చంద్రుడు, కర్ణాధిష్ఠాతయై వాయువు మొదలగు దేవతలు పరిక్రమ జేయుచుందురనియు వర్ణన కలదు. జంబు, ప్లక్ష, శాల్మి, కుశ, క్రౌంచ, శాక, పుష్కర అను పేర్లుగల సప్తద్వీపములు, వాటిచుట్టు లవణ, ఇక్షు, సుర, సర్పి దధి, దుగ్ధ, జల అను పదార్థములతో నిండిన సప్త సాగరములు ఉన్నట్లు, వీటి మధ్యనే సుమేరుపర్వత మున్నట్లు వర్ణన కనపడును. ఇవన్నియు ఇంద్రియములతో కూడిన శరీర వర్ణనలేనని గుర్తించవలెను.

సప్త అధోలోకములైన కరచరణాదులతోనే మానవుడు శుభాశుభ కర్మలు జేయును. ఆ కర్మేంద్రియములతో పాపకార్యము లాచ

రించిన అవే సప్త నరకములగును. అవి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ అను భేదముతో రౌరవాది 21 నరకములుగా పురాణములు వర్ణించును. వాటి పేర్లు యీ విధముగా నుండును. 1) తామిస్రమము 2) అంధతామిస్రమము 3) రౌరవము 4) మహారౌరవము 5) సంతప్తపాకము 6) కాలసూత్రము 7) అసిపత్రవనము 8) సూకరముఖము 9) అంధకూపము 10) క్రిమిభోజనము 11) సందంశము 12) తప్తభూమి 13) వజ్రకంటకము లేక శాల్మలము 14) వైతరణీ 15) పూయోద 16) ప్రాణరోధము 17) విశాసనము 18) లాలాభక్షము 19) సారమేయాదనము 20) అవీచి 21) అయఃపానము. ఆ నరకములందే యమధర్మరాజు, చిత్రగుప్తుడు ఉందురు. 'యము'దనగా అహోరాత్ర రూప మహాకాలము. ఎందుచేతననగా పురాణములలో యముడు సూర్యపుత్రుడుగా వర్ణింపబడెను. సూర్యపుత్రులనగా దివారాత్రములే యగును. రాత్రిని 'యమీ' అనియు దినమును 'యమా' అనియు పిలుచుట కలదు. 'చిత్రగుప్త'దనగా మనస్సు. మనస్సే గుప్తరీతిలో మానవుని కర్మల చిత్రములను తనయందు స్థిరపరచును. అనగా శుభాశుభ కర్మల సూక్ష్మాంశములు చిత్తమునందు (మనస్సునందు) సూక్ష్మాతిసూక్ష్మ రూపములో నుండును. మనసు ఒక అంతరింద్రియము. ఈ సప్తేంద్రియ యుక్త శరీరమే స్వర్గముగాని, నరకముగాని యగును. సత్కర్మలాచరించి సుఖములను, దుష్కర్మలాచరించి దుఃఖములను పొందుదుము. వీటినే స్వర్గ నరకములందురు.

వేదశాస్త్రములందు అనేక సప్తకగణముల వర్ణన అలంకార రూపములో గనపడును. ఉదా — సూర్యుని సప్తరశ్మి, సప్తకిరణ యని వర్ణించుట కలదు. ఏడు వర్ణభేదములతో నుండును గాన సూర్యుని సప్తకిరణుడందురు. కాని అజ్ఞాన మానవులు దీని నర్థము చేసికొనలేక సూర్యుని రథమునకు ఏడు గుఱ్ఱములను కల్పించి వర్ణించుటయు

చిత్రించుటయు జరిగినది. పరమేశ్వర వాణియైన వేదము గాయత్రి, అనుష్టుప్ మొ॥ సప్త ఛందస్సులలో నుండును. తదుపరి మానవులు అనేక సప్తక గణములను నిర్మించిరి. నిషాద, వృషభ, గాంధారాది సప్తగాన స్వరములు, సప్త వారములు, వ్యాకరణములోని సప్త విభక్తులు, సప్త పాక యజ్ఞములు, సప్త హవిర్ యజ్ఞములు, సప్త స్తుతులు మొదలగునవి వేద ప్రేరణతో ఋషులు నిర్మించినవే.

'ఇంద్రు'డనగా జీవుడు. బహుమూల్యమైన యింద్రియములను (జ్ఞాన, సుఖ సాధనములను) కలిగియుండుటచే జీవునకు ఇంద్రుడు (ఐశ్వర్యవంతుడు) అని పేరు వచ్చెను. పురాణములలో ఇంద్రుని గూర్చిన అనేక కథల వెనుక గూడా యిట్టి అధ్యాత్మికార్థమే గలదు. వీటినిగూర్చి వివరముగా తెలుసుకొన గోరువారు పం॥ శివశంకర కావ్య తీర్థగారు వ్రాసిన "వైదిక ఇతిహాస నిర్ణయా"ది గ్రంథములను చదువ గోరెదను.

పరమేశ్వరుడు వేదములలో అనేక విషయములను అలంకారములతో వర్ణించినను అవి అతి సరళముగా ప్రాకృతిక ఉపమానములతో సుబోధకముగా నుండును. అట్టి సరళ అలంకారములను సంక్లిష్ట పరచి వాటికి భౌతిక, చారిత్రక రూపముల నిచ్చి విద్వాంసులను కూడా భ్రమింపజేయుచు పురాణములు వ్రాయబడినవి. ఆనాటి విద్వాంసులు ఏ ప్రయోజనముల నాశించి ఆ కథలనల్లిరో కాని నేడు అవి కోట్లాది ప్రజలను అజ్ఞానాంధకారములోనికి గొనిపోవుచున్నవి. తమ పేర వాటిని వ్రాసుకున్న ప్రజలు గుర్తించరని మహర్షి వేదవ్యాసుని పేర వ్రాసి పెట్టిరి. అధ్యాత్మిక విషయములను అల్పమతులైన కలియుగ మానవులకు సుబోధకము చేయుటకే వ్యాసుడు అష్టాదశ పురాణములు వ్రాసెననియు ప్రచారము జేసిరి. పాఠకులు సత్యమును గ్రహింతురు గాక

శమ్ ఇతి ఓమ్

మహర్షి దయానంద సరస్వతి

ప్రియ పాఠకులారా!

ఈ "చతుర్దశ భువనములు" చదివిన మీకు అవి యేవియో, యెక్కడ నుండునో తెలిసియే యుండును. వేదములలో యీ విధముగా విజ్ఞానము ఇమిడియుండును. మహర్షి దయానందుని రచనల వలన వేదవిజ్ఞానము నాస్వాదించు భాగ్యము మనకు కలిగినది. లేకున్న వేదములు కర్మకాండ వఱకు మాత్రమే పరిమితమై యుండెడివి. మన విజ్ఞానయుక్తము, హేతుబద్ధము, మానవోన్నతికి అనన్య సోపానమునైన వేదమతమును గూర్చి తెలుసుకొనగోరిన మహర్షి దయానందుని రచనలైన సత్యార్థ ప్రకాశము, ఋగ్వేదాది భాష్య భూమిక, వేదభాష్యము, సంస్కారవిధి మొ॥ గ్రంథములు చదువగోరెదము. అవి అన్ని ఆర్యసమాజ మందిరములలోను లభించును. అక్కడ జరుగు సత్సంగములలో యిట్టి సత్యవిషయములు ప్రవచింప బడుచుండును.

ఈ పుస్తకము చదువుటతోనే సంతృప్తి జెందక ఈశ్వర ప్రదత్తమైన మన యింద్రియములను యుక్తాహార విహారములద్వారా కాపాడుకొనుచు, వాటి శక్తిని వృద్ధిపరచు కొనుచు, ఆ శక్తిని సత్కార్యములందు వినియోగించి సమాజ కల్యాణమునకు, ఆత్మ కల్యాణమునకు ప్రయత్నించవలెను. అప్పుడే మన శ్రమకు, విజ్ఞానమునకు ఫలము.

—ప్రకాశకులు

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. వ్రతకథలు - పూజలు

శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.5
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	20
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	9
లక్ష్మీగణపతి పూజాకల్పం	...
వరలక్ష్మీ వ్రతం	5
కేదారేశ్వర వ్రతం	5
త్రినాధ వ్రతం(కలర్)	5
త్రినాధవ్రతం(సాదా)	3
క్షీరాబ్ధి వ్రతం	5
మంగళ గౌరీవ్రతం	9
వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	15
శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	15
కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	15
సంతోషీమాతా వ్రతం	15
ఏడు శనివారాల వ్రతం	15
సత్యనారాయణవ్రతం	15
శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	15
శివదీక్ష	9
మార్గశిర లక్ష్మీవారాలవ్రతం	...
శ్రీ వేంకటేశ్వర (దీక్ష) గోవిందమాల	...
కాత్యాయనీ వ్రతం	15
సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	15
తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	30
స్త్రీల వ్రతకథలు	25
స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి(నేదునూరిగంగాధరరావుగారి)	45
స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటతో)	27
సర్వదేవతా పూజావిధానం	15
ఆరువ్రతాలు	25
ధన్వంతరీ వ్రతకల్పం	9
రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	9
పార్వతీ నిత్యపూజ	9
తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	9
శ్రీ చక్రపూజ	9
శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	30
శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	30
లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీలలితా నిత్యపూజ(లలితాసహస్రనామస్తోత్రంతో)	9
శ్రీ గాయత్రీ నిత్యపూజ	9
అన్నపూర్ణ నిత్యపూజ	9
శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	9
మహిషాసుర మర్ధనీపూజ	9
రాజరాజేశ్వరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	9
కాలభైరవ నిత్యపూజ	9
శివపూజ	9
వీరభద్ర పూజ	9
ఆంజనేయ నిత్యపూజ	9
నాగేంద్ర స్వామి పూజ	9
సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	9
రామదేవుని కథ	9
శివదేవుని కథ	9
విష్ణుపూజ (విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రసహితం)	9
శ్రీకృష్ణ పూజ, గోపూజ	9
లక్ష్మీనరసింహపూజ	9
రాఘవేంద్రపూజ	9
విశ్వకర్మపూజ	9
శనైశ్చరపూజ	9
వేంకటేశ్వరపూజ	9
బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	9
సూర్య నిత్యపూజ	9
నవగ్రహ నిత్యపూజ	9
సకలదేవతా అష్టోత్తర శతనామావళీపూజ	9
పంచాయతన పూజ	45
రుక్మిణీ కల్యాణం	15
అష్టనాగపూజ	30
ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	30
ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	30
ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	30
ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	30
సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	20
పంచముఖ ఆంజనేయనిత్యపూజ	15
హనుమద్ వ్రతం	30
28 వ్రతములు	99
పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	30
కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150
కలశపూజలు (విడివిడిగా)	150
ఉమామహేశ్వర వ్రతం	30

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	31
సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	99
సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	20
విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	20
లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్(క్రౌన్)	30
లలితా సహస్రనామములు	18
లక్ష్మీ సహస్రనామములు	18
దుర్గా సహస్రనామములు	18
ఆంజనేయ సహస్రనామములు	18
శివ సహస్రనామములు	18
విష్ణు సహస్రనామములు	18
గణపతి సహస్రనామములు	18
సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	18
గాయత్రి సహస్రనామములు	18
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	18
శ్రీరామా సహస్రనామములు	18
లక్ష్మీనృసింహసహస్రనామములు	18
సరస్వతి సహస్రనామములు	18

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

లక్ష్మీగణపతి సహస్రనామములు	18
సూర్యసహస్రనామములు&ఆదిత్యహృదయం	18
శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	18
మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	18
సంద్యావందనం	18
మంత్రపుష్పమ్	18
హనుమాన్ చాలీసా	7
(పాకెట్) మణిద్వీపవర్ణన	7
ఆరు చాలీసాలు	9
శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	7
వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	7
ఆరుదండకాలు	5
వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5
అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	7
దేవీఖడ్గ మాలాస్తోత్రమ్(మహిషాసురమర్దనీ స్తోత్రంతో)	7
నమశ్శివాయ గేయామృతం	5
బాలాత్రిపుర సుందరీ స్తోత్రకదంబం	81
సుందరకాండ (పాకెట్)	9
భగవద్గీత మూలం	18
రామరక్షాస్తోత్రమ్	18
స్తోత్ర రత్నావళి	30
పురాణపండలలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8
పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8
పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	8
పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	8
మంత్రపుష్పం (మినీ)	8
శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	30
కుజదోషం	9
కాలసర్ప దోషం	9
మీ అప్పులు తీరాలా?	9
దృష్టిదోషాలు నివారణ	9
సర్వదేవతా ధ్యానశ్లోకములు	9
పంచసూక్తములు	9
సంధ్యావందనం	9
శ్రీరామదూతంశిరసానమామి(తాత్పర్యంతో)	9
రుద్రనమకమ్-చమకమ్	9
మన్యుసూక్త-మంత్రపారాయణం	9
గాయత్రీమంత్రాలు	9
పంచరత్న స్తోత్రాలు	9
కరావలంబ స్తోత్రాలు	9
దశావతార స్తోత్రాలు	9
అష్టోత్తర శతనామస్తోత్రాలు	9
భుజంగ స్తోత్రాలు	9
ప్రాతఃస్మరణాలు	9
జపమంత్రాలు	9
సర్వదేవతా సుప్రభాతములు	9
ద్వాదశ నామస్తోత్రాలు	9
కుమారస్వామి స్తోత్రమాల	9
సుదర్శన స్తోత్రమాల	9
హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	9
దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	9
పంచముఖఆంజనేయస్తోత్రమ్	9
దండక రత్నాలు	9
ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు-పంచారామాలతో	9
శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	9
పంచ అధర్వణ శీర్షములు	9
ప్రార్థనా శ్లోకములు	9
గణపతి స్తోత్రమాల	9
శ్రీ గురుగీత	9
సర్వదేవతా కవచములు	9
సర్వదేవతా అష్టకములు	9
హిందూ సంస్కృతిసంప్రదాయాలు	9
విష్ణు స్తోత్రమాల	9
దేవీ స్తోత్రమాల	9
శివస్తోత్రమాల	9
విష్ణు స్తోత్రములు	9
భర్తృలహరి సుభాషితాలు	9
నవవిధ భక్తిమార్గాలు	9
నవదుర్గలు	9
దశమహావిద్యలు	9
తిరుపతి వెళదాం	9
నవగ్రహస్తోత్రమాల	30
మహాన్యాసమ్	30
సుందరకాండ గానామృతం	30
సంధ్యా వందనం (పెద్దది)	30
పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	36
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	36
స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	81
మూకపంచశతీ	81
పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి (శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	108
గోమాతపూజావిధానము	7
ఆనందసిద్ధి - శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	99
సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	99
బొమ్మల గురుచరిత్ర	...
బొమ్మల సాయిచరిత్ర	...
బాలలబాబా శ్రీ సాయిచరితం	9
శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	99
శ్రీసాయిసన్నిధిద్వారకామాయిలీలలు	....
శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	50
శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	50
దాసగణకృత శ్రీసాయి చరిత్ర	30
నవనాధ చరిత్ర	90
శ్రీ సాయిచరిత్ర(బైండు)ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50
శ్రీ గురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయ పూజాకల్పం,సహస్రంతో	15
అనఘాదేవీ వ్రతం	15
శ్రీ సాయిసచ్చరిత్ర గానామృతం	15
శ్రీ గురుచరిత్ర గానామృతం	45
భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	25
మనసులోనిప్రశ్నకుశ్రీసాయిబాబాజవాబులు	25
అక్షరక్రమములో శ్రీసాయిసూక్తులు	25
శ్రీసాయి అష్టోత్తరశతనామావళీమాహాత్మ్యం	25
శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	15
శ్రీ సాయిభజనమాల	15
శ్రీ సాయి భజన్స్	15
శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	15
శిరిడిహారతులు (భావంతో)	15
ప్రతిగురువారంసాయినిత్యపూజ	8
"శ్రీసాయి"కోటి	15
"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	12
ద్వారకామాయి భక్తిగీతాలు	9
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9
శ్రీలక్ష్మీ సాయిభక్తిమాల	9
శ్రీ ద్వారకామాయిభక్తిమాల	9
శ్రీ శిర్డీభక్తిమాల	9
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9
శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	9
శ్రీ సాయివేయినామాలు	4
శ్రీ సాయి సహస్ర నామావళి	9
శ్రీ సాయి చాలీసా-సుప్రభాతం	9
శ్రీ సాయినాథ చాలీసా	9
శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	9
శ్రీ సాయి నిత్యపూజ (పాకెట్)	9
శ్రీ దత్తాత్రేయ నిత్యపూజ F	9
శ్రీ సాయి సూక్తులు	9
శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	9
శ్రీసాయి నక్షత్రమాలిక	9
హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	10
భక్తుల సందేహాలకుబాబా సమాధానాలు	45
శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	45
శ్రీ షిర్డీసాయి లీలామృతం (VG)	25
ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	10
షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	90
సాయిపూజావిధి	30
సాయిమహిమ	....
సాయిసత్యవ్రతం	15
సాయి అనుగ్రహమ్	116
నవగురువారాల వ్రతకల్పము	12
శ్రీదత్తలీలామృతము	72
హృదయంలో సాయి	12
శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	81

4. జ్యోతిషాలు

'శుభసమయ' గంటల పంచాంగం	30
సనాతన వైదిక బ్రాహ్మణ పంచాంగం (వంగిపురపువారి పత్రికసైజ్‌పంచాంగం)	69
'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	50
చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తాపంచాంగము	50
గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	116
శ్రీచక్ర పంచాంగము(రాష్ట్రతొలిమహిళపంచాంగకర్త)	30
వేంకట్రామా&కో సిద్ధాంతుల రేలంగితంగిరాలవారి గంటలపంచాంగము	30
తంగిరాల పెద్దపంచాంగం	39
కాలచక్రం జ్యోతిష క్యాలండర్	20
గ్రహబలం క్యాలండర్(శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	20
శుభలగ్నం (తంగిరాల) క్యాలండర్	20
శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	20
సాదా క్యాలండర్	5
పాకెట్ క్యాలండర్	10
తాజకనీలకంఠీయమ్	100
40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	207
40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	150
కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	150
జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	150
మానసాగరి జాతకపద్ధతి	150
వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	150
వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	81
సింపుల్ రెమిడీస్	....
హోరాసార	.....
శంభు హోరప్రకాశిక	.....
పూర్వ పరాశరి	100
పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200
1940-60వరకు పాతపంచాంగములు	225
ప్రశ్న సింధు	90
నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	36
సర్వార్థ ఫలచంద్రిక	90
సూర్యసిద్ధాంత పంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	150
దృక్సిద్ధాంత పంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	150
ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	36
పంచప్రాచీన జ్యోతిషాలు	36
జాతక గణిత ప్రవేశిక	30
భృగు సూత్రాలు	36
జ్యోతిషమర్మబోధిని	45
జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	45
ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	45
జాతక మకరందం	30
జ్యోతిష సరస్వతి	30
మీజననకాల విశేషాలు	30
ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	30
జ్యోతిష స్వయంబోధిని	30
శుభముహూర్త శిరోమణి	30

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

నక్షత్ర ఫలమంజరి	30
పంచాంగం చూసే విధానం	30
సర్వార్థ జ్యోతిషం	30
ప్రాథమిక జ్యోతిషం	30
నవరత్నములు శుభయోగములు	30
జ్యోతిషభావఫలచంద్రిక-1	...
శుభశకునాలు	20
హస్తరేఖాఫలితాలు	30
సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	30
ముహూర్త దీపిక	81
పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	20
కలలు ఫలితాలు	20
నిత్యజీవితంలో అదృష్ట సంఖ్యలు	9
నిత్యజీవితంలో నక్షత్రాలు	9
జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	30
మానసాగరి(ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250
జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	90
గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం(1940-2050)	900
ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	45
జాతకాలంకారం	36
జ్యోతిష వైద్య రత్నావళి	36
ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250
జాతకచక్రం మీరే వేసుకోవచ్చు	30
జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	90
అంగసాముద్రికం	30
హస్త సాముద్రికం	40
వధూవర గుణ సమ్మేళనం	....
లాల్ కితాబ్	81
జాతకరాజము	36
శకునశాస్త్రం	36
ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	100
పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	150
అష్టకవర్గు	45
బృహత్‌జాతకం(ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	200
లగ్నరత్నాకరం	36
షట్పంచాశిక	120
40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	150
40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	207
కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	45
ముహూర్తచింతామణి	81
సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	45
ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	150
అదృష్టరెమెడీస్	99
ములుగువారిరాశిఫలితాలు(12రాశులువారికి)	36
ములుగువారిరాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	10
గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	36
జ్యోతిష రెమిడీస్	300
జాతక రహస్యాలు	250
జాతకమార్తాండం (కొండపల్లి)	250
జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక (కొండపల్లి)	250
గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	90
శనిగ్రహరెమిడీస్	90
జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	90
నాడీజ్యోతిషం	45
వివాహజ్యోతిషమంజరి	45
గార్గేయం మీ గ్రహబలం రెమిడీస్	....
మీ పుట్టినతేదీనిబట్టి మీ జీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్)	81
నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
గౌతమసంహిత	45
హోరరత్నమాల	45
బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు	
జ్యోతిష విద్యారంభం	50
గ్రహభావ బలములు	50
కాలచక్రదశ	50
అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50
జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50
పురోగామి జాతకం	50
భావార్థరత్నాకరం	75
భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75
అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75
జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75
ప్రశ్నతంత్ర	75
ముహూర్తం	75
విశిష్ట జాతకములు	125
భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125
300 ముఖ్యమైన యోగములు	125
జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	250
రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు	
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	రూ.200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200
భావార్థరత్నాకరము	75
ముహూర్త చింతామణి	150
స్వప్న శాస్త్రము	30
శతయోగమంజరి	75
వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	150
అనుభవసులభవాస్తు - 1	75
అనుభవసులభవాస్తు - 2	125

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

5. వాస్తులు

40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి		180
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు (బైండు)		108
వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు		30
మీరూ మీ వాస్తు		30
గృహవాస్తు చిట్కాలు		30
వాస్తు పూజ		30
వాస్తు సూత్రములు		30
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు		30
వాస్తు సూక్తులు		10
గృహవాస్తు వర్గులు		90
డోలనవిద్య ఉపయోగాలు (డౌజింగ్)		36
విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు		45
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇండ్ల ఆయములు		81
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాల)		....
ప్రాచీన వాస్తుశాస్త్రములు		36
ఆధునిక గృహవాస్తు		81
శుభవాస్తు		207
శుభవాస్తు సలహాలు		36
వాస్తుయంత్ర రత్నావళి		90
వాస్తుశాస్త్రం		45
హౌస్ ప్లాన్లు		30
గృహవాస్తుసారం		30
గృహవాస్తు చంద్రిక		30
గృహవాస్తు దర్పణం		30
జ్యోతిష - గృహవాస్తు చంద్రిక		....
వాస్తురత్నాకరం	(కొండపల్లి)	...
వాస్తు శిరోమణి	,,	...
శ్రీకృష్ణవాస్తు	,,	....
పంచవాస్తు పారిజాతం	,,	90
వాస్తుడిండిమమ్	,,	45
వాస్తుదుందిభి	,,	90
విశ్వకర్మవాస్తుశాస్త్రము	,,	...
కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము		45
శల్యవాస్తు,జలవాస్తు(దంతూరిపండరీనాథ్)		81
మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)		120

6. మంత్రశాస్త్రాలు

శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360
శ్రీ గురు తంత్రం	108
సర్ప (నాగ)తంత్రం	250
మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360
మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360
శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200
మంత్రసిద్ధి	90
మంత్రసాధన	45
తంత్రజాలం	45
యక్షిణీ తంత్రం	45
పాశుపత తంత్రం	90
మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	45
సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	45
మంత్రాక్షరాలరహస్యం(బీజాక్షరనిఘంటువు)	45
సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	45
దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	45
సదాచార దీపిక	45
గాయత్రీ తంత్రమ్	108
గుప్త సాధన తంత్రం	45
యంత్రసిద్ధి	333
మంత్రశక్తి	45
దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	45
మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	250
తాంత్రిక పంచాంగం	45
హవన తంత్రం	250
పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	90
మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150
ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360
షోడశనిత్యతంత్రం	250
శాక్తేయతంత్రం	250
యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	45
రుద్రయామళతంత్రం	250
ప్రపంచసారతంత్రం	45
బదనిక తంత్రమ్	45
ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	45
రుద్రాష్టాధ్యాయః	90
పరశురామతంత్రమ్	108
లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
గంధర్వ తంత్రమ్	45
హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250
మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
కామధేనువు తంత్రం	360
శూలినీదుర్గాతంత్రం	360
సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	45
మహామంత్రశాస్త్రసంగ్రహః	150
యంత్ర మంత్ర తంత్ర	45
శూలినీదుర్గాతంత్రం (చిన్నది)	100

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	45
గణేశ ఆరాధన 1	90
గణేశోపాసన 2	90
నవగ్రహారాధన	144
నవగ్రహవైభవం	90
నవగ్రహ రెమెడీస్	90
నవగ్రహ వేదం	90
శనిగ్రహారాధన	90
ఆదిత్యారాధన	90
సుబ్రహ్మణ్యారాధన	90
శ్రీ శివ ఆరాధన	90
లక్ష్మీ ఆరాధన	90

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

హనుమదారాధన	90
లలితారాధన	90
శ్రీ చక్రారాధన	...
గాయత్రీ ఆరాధన	90
వీరభద్రారాధన	90
కాలసర్ప యోగం	90
నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	90
నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	90
సుందరకాండ వచనం	90
వేదసూక్తములు	90
అష్టాదశపురాణములు	...
వేమన పద్యసారామృతం	90
పండగలు పర్వదినాలు	90
కుజగ్రహారాధన	90
భైరవారాధన	90
సూక్తిరత్నాలు	90
మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...)	144
పురాణపండ రామాయణం	90
పురాణపండ భారతం	90
పురాణపండ భాగవతం	90
శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	90
సర్వదేవతా స్వరూపుడు వేంకటేశ్వరుడు	90
హనుమచ్చరిత్ర	90
పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	45
శ్రీ దేవీ సప్తశతి	90
మానవధర్మాలు	.....
గరుడపురాణం	36
మాఘపురాణం	30
శివపురాణం	30
వైశాఖపురాణం	30
స్థూలాక్షరి మాఘపురాణం	45
స్థూలాక్షరి శివపురాణం	45
స్థూలాక్షరి వైశాఖపురాణం	45
కార్తీక పురాణం	25
సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	45
మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	150
పెద్దబాలశిక్ష	36
గాయత్రీ మహిమ	30
మత్స్య యంత్ర మహిమ	45
పురాణనామ చంద్రిక	......
వేదమంత్ర సంహిత	108
వృక్షదేవతలు	36
హనుమద్విజయం	30
హనుమద్వైభవమ్	30
యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	150
సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150
నవగ్రహ దర్శనమ్	90
నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	90
సాలగ్రామములు	90
చతుర్వేదములు	108
సహస్రలింగార్చన	120
బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	200
బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200
బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200
కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	36
పంచమవేదం మహాభారతం	81
దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	81
తాళపత్ర సమాహార గోపురం	144
శ్రీ హయగ్రీవ ఆరాధన	90
శ్రీలక్ష్మీనరసింహ ఆరాధన	90
దైవారాధన	90
(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	90
గణపతిభాష్యం	90
దక్షిణావృత శంఖములు	45
108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	30
ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)	240
గీతారాధన	90
యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	90
శ్రీ శివగీత	108
భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	100
చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	30
నవయోగులు	90
ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	90
సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి(పెద్దది) -(108 అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	90
భగవత్‌స్తుతి	90
సూర్యోపాసన	30

8. వైద్య గ్రంథాలు

ఆహారం ఆరోగ్యం	30
మూలికావైద్య చిట్కాలు	30
ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	20
ఆయుర్వేద వైద్యం	30
గృహవైద్య రహస్యాలు	30
ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి - సెట్	...
గృహవైద్యసారం	30
హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	45
ప్రకృతివైద్యం	30
ఆహారం-వైద్యం	81
సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	81
ఆయుర్వేదమ్	30
అనుపానతరంగిణి	....
ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	90
దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు	
వాకడం - ఉపయోగాలు	90
ఆకుకూరలు	...
వనమూలికావైద్యం	300
ఏకమూలికావైద్యం	90
అష్టాంగ హృదయం(4భాగాలు)	1200

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	90
ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	90
ఒబెసిటి	90
హెల్త్‌గైడ్	90
ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	90
ఫుడ్‌థెరపి	90
న్యాచురల్‌థెరపి	90
సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	90
కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	90
యోగామంత్ర	90
యోగా సండే టు మండే	90
హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	90
హెల్త్‌ఫైల్	108

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	25
శ్రీ అయ్యప్ప ఆరాధన	45
శ్రీ అయ్యప్ప యాత్రా విశిష్టత	45
శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	45
శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	15
శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	15
శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	9
శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	9
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	9
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	6
శ్రీ భవానీ లీలామృతం(దుర్గాభవానీదీక్ష)	25
దేవీలీలామృతం	81
శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	15
దేవీ భక్తిగీతాలు	15
జై భవానీదీక్ష F	9
భవానీదీక్ష P	6
దేవీ భక్తిమాల	9
శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	99
అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	15

10. భజనలు - కీర్తనలు

అన్నమయ్య కీర్తనలు (బిగ్)	15
అన్నమయ్య కీర్తనలు (చిన్నవి)	9
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు (బిగ్)	15
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు(చిన్నవి)	9
త్యాగయ్య కీర్తనలు	9
సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20
వసుంధర మంగళ హారతులు	20
సర్వదేవతా భజనలు	30
జానపదగీతాలు	20
చిట్టి పొట్టి పాటలు	9
జాతీయ గీతాలు	9
శివభక్తి మాల	9
విష్ణు భక్తిమాల	9
దేశభక్తి గీతాలు	30
సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	30
పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	30
గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	30
గానవిద్యాబోధిని	90
అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	90
పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	30
భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	30
సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	30
బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు(జానపదగీతాలు)	30

11. హిట్స్ సాంగ్స్

ఘంటసాల భగవద్గీత	15
ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	90
పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	90
ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	90
ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	90
వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	90
సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి హిట్స్	....
సినీభక్తిగీతాలు	90

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	45
శాకాహార వంటలు	20
మాంసాహారవంటలు	20
చిట్టిచిట్కాలు	20
అందానికి చిట్కాలు	20
పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	20
పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	9
లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	30
లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	30
చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	20
పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	20
పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	20
వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	20
శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	45
ఇంగ్లీషులోఆడపిల్లలపేర్లు	36
ఇంగ్లీషులో మగపిల్లలపేర్లు	36
బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	20
పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	20
మైక్రోవోవెన్ వంటలు	81
సర్వదేవతాభక్తిమాల	30
పిల్లలపేర్లు (బాబు)	30
పిల్లలపేర్లు (పాప)	30
మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	30

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	150
యోగాసనాలు	30
సూర్యనమస్కారములు	30
పొడుపుకథలు (పెద్దది)	20
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	5
కాలజ్ఞాన తత్త్వాలు	20
హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	15

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	15
జనరల్ నాలెడ్జ్	15
నూరు ఎక్కాలు	7
1-100 టేబుల్ బుక్	7
శ్రీరామకోటి	25
శ్రీశివకోటి	25
మేజిక్	20
అంకెలతో గారడీ	20
ప్రేమకథలు	20
యువతరంగాలు (యువతరంకోసం)	20
ప్రేమా నీకు జోహార్లు (లవ్‌డిక్షనరీ)	20
హృదయస్పందన (కవితలు)	20
వాత్స్యాయన కామసూత్రాలు	30
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	30
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	25
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	25
విజయం మీదే	30
కలిసి జీవిద్దాం	30
నాదబ్రహ్మోపాసన (ధ్యానం+సంగీతంమేలు కలయిక)	90
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	90
క్రియాయోగం	30
ఆనందంగా జీవిద్దాం	81
హరిశ్చంద్ర నాటకం	45
మ్యాజిక్‌గైడ్-ట్రిక్కులు,తమాషాలు-కపటిప్రపంచం	90
చదరంగం	90
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	90
పంచసాయకం	90
రతిరహస్యాలు	90
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90
మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	90
మంత్రశాస్త్రమహోదధి	90
అసతోమయ సద్గమయ	36
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	90
చింతామణి (నాటకం)	50
పాండవ ఉద్యోగం (నాటకం)	45
బాలనాగమ్మ (నాటకం)	50
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	30
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	45
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	25
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	90
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	45
కాళహస్తి శివపురాణం	90

కాళహస్తి దేవీభాగవతం	90
కులార్ణవ తంత్రమ్	150
ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం(ఒరిజనల్)	250
యోగాసనాలు (VG/TNL)	30
రామరాయ వాస్తుశాస్త్రం (ముద్రగడ రామారావు)	90
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	9
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	70
అష్టముఖ గండభేరుండతంత్రం	75
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	75
తరిగొండవెంగమాంబవిరిచిత-శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యం	150
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	36
గీతాంజలి (రవీంద్రనాథ్‌ఠాగూర్)	45
కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	75
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	500
శ్రీదేవీభాగవతం బైండు	261
శ్రీశివపురాణం బైండు	260
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము -ఫలితజాతక సూత్రములు	595
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	106
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	250
గుప్తవాస్తు వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	150
నారద సంహిత	150
రాహుకేతువులు సమస్త ప్రభావములు	100
అంగారకుడు (కుజుడు)	45
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	150
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	225
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,100
మహాదశా పారిజాతం	,,100
25సం॥ పంచాంగం (2000-2025)	,,250
Latitude - Longitude (English)	,, 50
జాతక నారాయణీయం(వాడ్రేవువారివి)	రూ.150
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120
యోగావళీఖండం ,,	120
ముహూర్త సింధువు ,,	150
జయభారతి (పురాణపండశ్రీనివాస్)	21
జయహే...జయహే... ,,	27
జయతు...జయతు... ,,	27
సాయి... ,,	45
శ్రీమాలిక ,,	20
ఆరతిసాయిబాబా ,,	25
అంగారకుడు	45
శుక్రుడు	45
రాహుకేతువుల సమస్త ప్రభావాలు	100

తమకు ఏ బుక్స్ కావలసిన, మనియార్డర్‌ని, డి.డి.గాని క్రింది అడ్రస్‌కు పంపగలరు.
ఫోన్ : 2462565 (0883)
మోహన్ పబ్లికేషన్స్,
సహస్రాధిక తెలుగు ఫ్రీ ఇ-గ్రంథములకై వీక్షించండి.... అజంతా హోటల్ ఎదుట,
WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM కోటగుమ్మం, రాజమండ్రి.

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.